

TAĞUTA
MUHAKEME OLMANIN
İSLAM'DAKİ HÜKMÜ

www.TevhidDini.com

بسم الله الرحمن الرحيم

Mukaddime

Hamd hakkı ortaya çıkartan, onu beyan ettiren, yarattıklarından dilediğini yoluna ileten, dilediğinin kalbini İslam’a açarak onu kurtaran, dilediğini fitnelerden koruyan, dilediğini muttaki kılan, dilediğini imam kılan, dilediğine sabır ihsan eden, dilediğini yakın ile rızıklandıran, bidat ehlini hüccet ile zelil sünnet ehlini ise kavli ile izzetli kılan, zararın ve faydanın sadece onun elinde olduğu âlemlerin Rabbi, Maliki ve tek sahibi olan yüceler yücesi olan Allah Tebareke ve Teâlâ’ya mahsustur. En güzel salat ve selamlar onun Resulüne, ashabına ve ailesinin üzerine olsun...

Günümüzde birçok meselede nasıl ihtilaf varsa, aynı şekilde tağutun mahkemelerine muhakeme olma ve buralardan yardım almak gibi noktalarda da birçok ihtilaf söz konusudur. Mesele tabii ki ağır meselelerdendir. Ancak gerek geçmiş ulemamız gerekse günümüzdeki ilim ehli her meselede olduğu gibi bu meselede de fetvalar yayınlayarak konuyu aydınlığa kavuşturmaya çalışmışlardır. Tabii ki her meselede olduğu gibi bu meselede de aşırılıklar meydana gelmiş ve insanlar birbirlerini tekfir etmiş ya da bir kısmı küfre sapmış ve dinden dönmüştür. İşte bütün bu ihtilafların asıl temelinde yatan neden Allah’ın sünnetidir. Allah şu sözü ile insanların bir takım fitnelere maruz kalarak birbirlerinden ayırt edileceklerini bize haber vermiştir.

“Elif, Lam, Mim. İnsanlar iman ettik demekle imtihandan geçirilmeden bırakılacaklarını sandılar. Andolsun ki biz onlardan öncekileri de imtihandan geçirdik. Elbette Allah doğru söyleyenleri ve yalancıları da mutlaka ortaya koyacaktır.”¹

Yine Rabbimiz başka bir yerde şöyle buyurdu;

“O inkâr edenlere dünya hayatı güzel gösterildi. Onlar inananlardan bazıları ile alay ediyorlar. Oysa inkârdan sakınan müminler kıyamet günü o inkâr edenlerin üstünde olacaklardır. Allah dilediği kimselere hesapsız rızık verir.

İnsanlar bir tek ümmet idi, sonra Allah onlara peygamberleri müjdeciler ve uyarıcılar olarak gönderdi. İnsanların anlaşmazlığa düştükleri meseleler hakkında aralarında hüküm vermek için o hak kitabı da onlarla birlikte indirdi. O meselelerde anlaşmazlığa düşenler, kendilerine apaçık ayetler geldikten sonra, aralarındaki kıskançlık yüzünden ihtilafa düşen kitap ehlinden başkası değildir. Bunun üzerine Allah, kendi iradesiyle, inananları ihtilafa düştükleri hakka erişirdi. Allah dilediği kimseleri doğru yola ulaştırır.”²

“Yoksa siz sizden öncekilerin başlarına gelenler sizin başınıza gelmeden cennete girivereceğinizi mi zannettiniz? Onlara öyle belalar ve yoksulluk isabet etti ki; peygamber ve yanlarında ki müminler dediler ki Allah’ın yardımı ne zamandır. İyi bilin ki Allah’ı n yardımı yakındır.”³

Başka bir ayette de Rabbimiz celle ve ala şöyle buyurdu;

“Sizi biraz korku, biraz açlık, birazda mal, can ve ürünlerden eksiltme ile imtihan edeceğiz. Buna sabredenlere müjde ver.”⁴

¹ Ankebut 1-2-3

² Bakara 212-213

³ Bakara 214

⁴ Bakara 155

Tağuta Muhakeme Olmanın İslam'daki Hükümü

İşte rabbimiz bize fitnenin dünyadan ve dünya malından geleceğini bize haber vermiştir. Ancak maalesef her zaman mal insanoğlunu fitneye düşürmüş ve onu helake sürüklemiştir.

“Bu, onların dünya hayatını ahirete tercih etmelerinden dolayı ve Allah’ın da kâfir toplumu doğru yola erdirmediğinden dolayıdır.

İşte onlar Allah’ın kalplerini, kulaklarını ve gözlerini mühürlediği kimselerdir. Gafillerde işte bunlardır.”⁵

İşte insanların dünya sevgisi ne zaman ahirete ağır bastı ise işte o zaman Allah’ın dinini terk ettiler. Bazen de terk ederek değil de kendi hevalarını dine uydurma çabasında göründüler. İbn Kayyum’un da dediği gibi insan hakkı reddedemez ise kendi hevasına uydurmaya çalışır. İşte bu da ehli kitabın yaptığı gibi dini değiştirme ile meydana gelmiştir. Yahudilerde olduğu gibi faize ticaret gibidir demek olmuş , ya da başka bir vakit yaptıkları gibi haram kılınan iç yağını yiyerek haram işlemek yerine satarak , haram için kendilerine cevaz çıkarmışlardır. Dikkat edilirse bu iki isyanın altında da yatan temel para ve dünya malıdır.

Bugünde insanlar risalemizin konusu olan mahkeme meselesinde az bir dünyalıkları pahasına ahretlerini ateşe atmaya razı olmuşlardır. Şüphesiz ki ikrahın boyutları yüzyıllardır tartışma konusudur. Bizler de bu gerçeğin farkındayız. Malı bir takım âlimler ikraha sokarken yüksek miktarlar belirlemiş diğerleri de bunun sınırı olmaz az da olsa olur diyerek itirazlar etmişler sonuç itibarı ile gene ihtilafın kaynağı ve sorunun merkezini dünya malı oluşturmuştur. İşte günümüz insanları da az bir pahaya az bir dünyalığa karşılık bu şirke kendilerini düşürmüşler ve ahiretlerini tehlikeye atmışlardır. Hâlbuki nebi sav kişiye kendi çocuğundan, babasından ve bütün insanlardan daha sevgili olmadıkça hiç kimse iman etmiş olamaz. Kaldı ki bu dünyalık metaların hiçbiri dünyadan daha değerli değildir.

Rabbim bizi iman süsü ile süslesin. Bizlere takvayı ilham etsin. Şirklerden ve küfürlerden beri kılsın. Yalnızca ona ibadet eden muvahhitlerden kılsın.

TAĞUT NEDİR? TAĞUT’UN ÇEŞİTLERİ NELERDİR? ONDAN BERİ OLMANIN KEYFİYETİ

“Kim Tağutu inkâr eder Allah’a iman ederse, işte o kopması olmayan sağlam kulpa yapışmıştır. Allah işitendir, bilendir.” (Bakara 256)

İmam Taberi Bakara 256. ayetin tefsirinde Tağutu tefsir ederken şöyle der;

“Tefsir ehli Tağutun manasında ihtilaf etti.”

a) Şeytan diyenler. Senediyle Ömer’den (ra), Mücahit’ten, Dehhak’tan, Süddi’den nakleder.

b) Sihirbaz diyenler; senediyle Ebu’l Aliye’den nakleder.

c) Kâhin diyenler; senediyle Sait bin Cübeyr ve İbni Cüreyc’den nakleder.

Bu görüşleri naklettikten sonra şöyle der; benim yanımda Tağutun sahih manası şudur; Allah’a karşı haddini aşıp, Allah’ın dışında ister kendi zorlamasıyla, ister insanların isteğiyle kendisine ibadet edilen her şeydir. Allah’ın dışında ibadet edilen bu varlığın insan, şeytan, put veya herhangi bir şey olması hiç fark etmez.

⁵ Nahl 107-108

İbn-i Kesir ayetin tefsirinde Ömer'in (ra) tağuta şeytan dediğini nakleder ve şöyle devam eder; "Tağuta şeytan demesi çok kuvvetli bir görüştür. Çünkü bu tanım putlara ibadet, onlara muhakeme olma ve onlardan yardım dileme gibi cahiliyye ehlinin üzerinde olduğu tüm şerhleri kapsar."

İbn-i Kayyim el Cevziyye Tağutu şöyle tanımlar:

"Tağut, kendisine ibadet edilme, bağlanılma ve itaat edilmede haddini aşan kul demektir. Her kavmin Allah'ın ve Resulünün dışında kendisine muhakeme oldukları, ibadet ettikleri, Allah'tan delil olmadığı halde tabi oldukları şey, onların tağutudur. İşte bunlar âlemin tağutlarıdır. Sen bu tağutları ve insanların halini düşünecek olsan göreceksin ki, insanların çoğu Allah'a değil tağuta ibadet eder, Allah'a ve Resulüne değil tağuta muhakeme olur, Allah ve Resulüne değil tağutlara ibadet edip tabi olurlar..."⁶

Tağuttan beraatin aslı şudur ki o öyle bir şey ki İslam ancak onunla sıhhat kazanır. Allah'tan başka ibadet edilen her şeyden uzaklaşmayı gerektirir. İşte bu tağutu inkarın aslıdır. Allah'ın dediği gibi;

"İbrahim babasına ve kavmine dedi ki; ben sizin ibadet ettiklerinizden beriyim."⁷

Bu ayetteki beraat Allah'tan başkasına yapılan ibadetten beri olmaktır. Buradaki kasıt tağuttur. Bu da tağutu inkarın aslıdır. İslam ancak bunlardan beri olmak ile tamamlanır. Allah dedi ki;

"Sizin için İbrahim ve beraberindekiler de güzel örnekler vardır. Onlar kavimlerine dediler ki; biz sizden ve sizin Allah'tan başka taptıklarınızdan beriyiz. Sizi tekfir ediyoruz. Sizin ile bizim aramızda bir olan Allah'a tevhid üzere iman edinceye kadar düşmanlık ve buğz başlamıştır. Ancak İbrahim babasına şöyle dedi; senin için Allah'a istiğfar edeceğim. Ancak ben Allah'a karşı sana bir şeye malik değilim. Rabbimiz sana tevekkül ettik."⁸

Tağuttan beri olmak ona ibadetten uzaklaşmaktır.

(İçlerinden biri şöyle demişti:) "Mademki siz, onlardan ve Allah'tan başka taptıkları putlardan ayrıldınız, o halde mağaraya sığın ki, Rabbiniz rahmetinden size genişlik versin ve işinizi rast getirip kolaylaştırsın." ⁹ "Ben, sizden ve Allah'tan başka taptığınız şeylerden çekilip ayrılırim da Rabbime dua (ibadet) ederim. Rabbime yalvarışında mahrum kalmayacağımı umarım."¹⁰

İbrahim, kavminden ve onların Allah'tan başka ibadet ettikleri şeylerden uzaklaşınca, biz ona İshak'ı ve (İshak'ın oğlu) Yakub'u ihsan ettik. Ve hepsini de peygamber yaptık.¹¹

Gene tağutun kullarından uzaklaşmakta, ona ibadetten uzaklaşmaktır. Çünkü iman ancak onun kullarından uzaklaşmak ve iki sınıf tağutun kullarından uzak durmak ile olur:

Birincisi; Onlardan uzaklaşmak onlara yardım etmemek, dostluk beslememek ve onlarla beraber olmamaktır. İslam ancak bunun ile tamamlanır. Bu yüzden her kim bugün tağuta yardım eder onunla beraber olur taatini ikrar ederse dostluğunu ikrar ederse ve muvahhidlerin aleyhinde yardım ederse oda onlar gibi kâfirdir. İster ilme müntesip olsun isterse genel olsun hepsi birdir. Çünkü dinin aslı ancak bununla tamamlanır. Geçen Mümtetine suresindeki ayette zikrettiğimiz gibi.

⁶ İ'lamu'l Muvakki'in 1/65...

⁷ Zuhruf 26

⁸ Mümtetine 4

⁹ Kehf 16

¹⁰ Meryem 48

¹¹ Meryem 49

Tağuta Muhakeme Olmanın İslam'daki Hükümü

İkincisi; kim dinin aslını gerçekleştirir ise yani tağuta ibadetin batıllığına itikad eder, ona buğz eder ve ona düşmanlık ederse ondan beri olursa işte bunda da bazı çeşitler vardır;

Bir; eğer tağutun diyarından çıkmaya güç yetirebilmesine rağmen çıkmamış ise bu âlimlerin icması ile günahkardır. Allah c.c. dediği gibi;

Melekler, kendilerine zulmeden kişilerin canlarını aldıklarında, onlara, "Ne işte idiniz?" derler. Onlar da: "Biz yer yüzünde zayıf kimselerdik." derler. Melekler: "Allah'ın yeryüzü geniş değil miydi, siz de orada hicret etseydiniz ya?" derler. İşte bunların varacakları yer cehennemdir. O ne kötü gidiş yeridir.¹²

Gerçekten de iman edip hicret eden, mallarıyla ve canlarıyla Allah yolunda cihad veren, onları barındırıp yardım edenler, işte bunlar birbirlerinin dostlarıdır. İman ettiği halde henüz hicret etmemiş olanlar, hicret edinceye kadar onlar üzerinde herhangi bir velayet hakkınız yoktur. Bununla beraber dinde sizden yardım isterlerse, sizinle arasında antlaşma bulunanlar aleyhine bir durum olmadıkça, onlara yardım etmeniz de üzerinize borçtur. Allah bütün yaptıklarınızı görüp duruyor.¹³

İki; güç bulamamasından dolayı kâfirlerin diyarından ayrılamayan kişinin halidir. Bazen bu bugün olduğu gibi hicret edecek bir darul İslam olmamasından ya da bazen çıkmaya güç yetirememesinden veya ona yolu gösterecek olmamasından olabilir. Ya da kadın çocuk gibi çıkmaya güç yetiremeyenler olabilirler.

Ancak gerçekten aciz ve zayıf olan, çaresiz kalan ve hicret etmeye yol bulamayan erkekler, kadınlar ve çocuklar hariç...¹⁴

Umulur ki, Allah bu kimseleri affeder. Allah çok affedici, çok bağışlayıcıdır.¹⁵

Üç: ilim ehli az önceki icmalarından tağutların beldesinde dinini izhar edebilen, hakkı savunabilen, dinini izhar edip tağuta zahiren ve batinen düşmanlığını ortaya koyanları istisna etmişlerdir. Dediler ki; bunlar için hicret vacip değildir. Ancak bunlara hicret müstehabtır.

Şeyh Abdullah ibn Abdurrahman Ebu Batın dedi ki;

“Müşriklerin arasında dinlerini izhar edenleri zikretmedim. Eğer tevhide izhar etmeye güç yetirirse, öyle ki kabirlerin yanında yaptıkları ve diğer işlerinin şirk olduğunu onlara söyleyebiliyor, onların batıl ve delalet olduğunu açıklayabiliyorsa ve diyorsa ben bunlardan ve yaptıklarından beriyim bu kişinin hicret etmesi vacip değildir. Eğer buna güç yetiremiyor ve dinini izhar edemiyorsa, onların yaptıklarının batıllığına inanarak ve büyük şirkler olduğuna inanıyorsa bu kişi üzerine düşen vacibi terk etmiştir. Bundan dolayı tekfir edilmez.”

Abdullatif Ali şeyh dedi ki;

“Bunun büyük günahlardan olduğunu ikrar ettik. Ancak bunu yapan kuranın nassı ile büyük bir tehditin altındadır. İlim ehlinin icması da bu yöndedir. Ancak dinini izhar eden bunun dışındadır. Buna güç yetiren delillendiren ve dinini izhar eden bu genelden istisnadır. Ancak ayet böyle olmayanlara ulaşır.”

Müslümanın darul küfür de dinini izhar etmesinden dolayı darul kufur de ikame etmesi meselesi hakkında ilim ehli arasında ihtilaf söz konusudur. Bazıları vacip olan delillerin umumundan çıkararak müslümanın darul İslama hicretinin vacip olduğunu söylemişler. Bu deliller haslaştırılamaz demişler. Diğerleri de çıkışının müstehab olması ile beraber eğer dinini izhar ederse kalmasının caiz olması görüşüne gitmişlerdir.

¹² Nisa 97

¹³ Enfal 72

¹⁴ Nisa 98

¹⁵ Nisa 99

Ancak bir kişi hem çıkmaya güç yetirir de hem de darul kufurde mustadaf konumunda olursa bunun haramlığında icma vardır.

Gene aynı şekilde mustadaf ve çıkmaya yol bulamayan ve kendisine yol gösterenin bulunmamasından dolayı darul kufurde kalanların ömründe de icma vardır.

Bu meselelerin hepsi tağutu inkarın aslının tahakkuk etmesine bağlıdır. Ki o tağuta ibadetin batıllığına itikad etmek, bugz etmek gücü ve kudreti oranında onlara düşmanlığı izhar etmek ve onlarla savaşmaktır. Her kim de tağutların dinine girmeyi izhar ederse, ya da Allah'tan başkasına ibadet eder, yâda ona yardım ederse küfründe, yada onlarla muvahhidlerin aleyhinde durursa bu kişi kâfirdir dinin aslını yerine getirmemiştir.

Burada bu asılla alakalı başka bir mesele daha vardır. Tağuta ve dostlarına düşmanlığı ve bugzu izhar etmek ile onu gizlemek arasındaki farktır. Muradımız dil ile az önce konuşmuş olduğumuz dinin aslının gerçekleştirilmiş olup olmamasıdır. Ben diyorum ki konuştuğumuz dinin aslı ne zaman sıhhat bulur? Eğer tağuta ibadetin batıllığına itikad ederse ve bugz ederse bu gerçekleşir. Müslümana vacip olan tağutan olan buğzunu dile ile ortaya koymasıdır. Kim bunu dili ile yapmaya güç yetirirde yapmaz ise o günahkardır. Kimde buna güç yetiremez ise aynı zamanda hicrete de güç yetiremez ise mustadaf müminlerin hali gibidir ki bu kişi mazurdur.

Allah size Kitab (Kur'an)da: "Allah'ın âyetlerinin inkâr edildiğini ve onlarla alay edildiğini işittiğiniz zaman, başka bir söze geçmedikleri müddetçe, o kâfirlerle oturmayın. Aksi halde siz de onlar gibi olursunuz" diye hüküm indirdi. Muhakkak ki Allah, münafıkların ve kâfirlerin hepsini cehennemde toplayacaktır.¹⁶

Allah c.c. küfrü inkâr etmeyen, ondan beri olmayanın ve onunla oturanın onlar gibi kâfir olacağı hükmünü vermiştir.

"Sizden kim bir münker görür ise onu eli ile düzeltsin. Eğer güç yetiremez ise dili ile düzeltsin. Eğer buna da güç yetiremez ise kalbi ile buğz etsin. Buda imanin en zayıf halidir."

Abdullah ibn Mesud'dan; Resulullah sav şöyle dedi;

"Allah benden önce hiçbir ümmete peygamber göndermesin ki illa ki onunla beraber havariler ve ashabını göndermiştir. Onun sünnetini alırlar ve emirlerine uyarlar. Onlardan sonra öyle topluluklar gelir ki; yapmadıklarını söylerler. Emredilmediklerini yaparlar. Kim onlarla eli ile cihad ederse o mümindir. Kim onlarla dili ile cihad ederse o mümindir. Kim onlarla kalbi ile cihad ederse o mümindir. Bunun arkasında da hardal tanesi kadar iman yoktur."

Eğer kalbin mücadelesi biter ise iman kalpte biter. İmanın aslında kalbin küfre buğz etmesi ve dümanlık göstermesidir. Kalbin buğzu ise kalbin bu küfrün batıllığına itikad etmesine bina olunmuştur. İkisinden biri ne zaman biter ise ya da hepsi ne zaman biterse imanda biter. Ne zaman kalpte tağutun ibadetinin batıllığına itikad biter ise dinin aslı da biter. Kim tağut ile eli ile cihad edemez ise ona dili ile cihad etmesi vaciptir. Buna güç yetiremeyen kalbi ile buğz etmesi vaciptir. Kimde kalbi ile mücadeleyi terk eder ise İslam dininin aslını terk etmiştir.

Şeyh Abdullatif Ali Şeyh Dedi ki;

"Düşmanlığı izhar edilmesi meselesi düşmanlığın var olması meselesinden başka bir konudur. Birincisi; korku ve aczi yet ile özrü olur kişinin; Müminler, müminleri bırakıp da kâfirleri dost edinmesin. Kim bunu yaparsa, artık onun Allah nezdinde hiçbir değeri yoktur. Ancak kâfirlerden gelebilecek bir tehlikeden sakınmanız başkadır. Allah, kendisine karşı (gelmekten) sizi sakındırıyor. Dönüş yalnız Allah'adır. İkincisi; olmazsa olmazdır. Çünkü bu tağutu inkar kapsamına girer ki Allah ve resul sevgisi ile onun sevgisinin arasında girmesidir. Müminden bu eksik olamaz. Her kim düşmanlığı izhar etmeyi terk ederek Allah'a asi olur ise; o günahkâr olur. Eğer düşmanlık taki asıl ise onun gibi isyan edenlerin hükmü gibidir ki bu hicreti terk etmeye izafe olursa Allah'ın

¹⁶ Nisa 140

Tağuta Muhakeme Olmanın İslam'daki Hükümü

şu sözünden nasibi olabilir; "Melekler, kendilerine zulmeden kişilerin canlarını aldıklarında, onlara, "Ne işte idiniz?" derler. Onlar da: "Biz yeryüzünde zayıf kimselerdik." derler. Melekler: "Allah'ın yeryüzü geniş değil miydi, siz de orada hicret etseydiniz ya?" derler. İşte bunların varacakları yer cehennemdir. O ne kötü gidiş yeridir." ¹⁷. Fakat tekfir edilmez hicret etmedi diye. Çünkü ayette tehdit var ama tekfir yok. İkincisi ise kalbinde düşmanlık adına hiçbir şey bulunmayandır. Bu halde müşriklere düşmanlık yapmadığı gerçeğini tasdik eder ki; bu büyük bir iş büyük bir günahdır. Müşriklere düşmanlık yapmamaktan sonra hangi hayır kalır ki?"

Gene tağuttan beri olmak ve uzaklaşmak manası hakkında Allah şöyle buyurdu;

Andolsun ki biz her ümmete, "Allah'a ibadet edin ve putlara tapmaktan sakının." diye bir peygamber gönderdik. Allah, bu ümmetlerden bir kısmına hidayet etti, bir kısmına da sapıklık hak olmuştur. Şimdi yeryüzünde bir gezip dolaşın da bakın ki, peygamberleri yalanlayanların sonunun ne olduğunu bir görün? ¹⁸

Tağuttan, ona kulluk etmekten kaçınıp da tam gönülle Allah'a yönelenlere gelince, müjde onlarıdır. Haydi, müjdele kullarımı. ¹⁹

İmanın hakikat bulması ancak tağuta ibadetten uzaklaşmak ile olur. Bu asıl tahakkuk etmez ise iman tahakkuk etmez. Dedi ki;

İman edenler, Allah yolunda savaşır. İnkâr edenler de tağut yolunda savaşır. O halde siz şeytanın taraftarlarına karşı savaşın. Çünkü şeytanın hilesi zayıftır. ²⁰

Kim tağut ile savaşır ve muvahhidlerin aleyhinde onlara yardım eder ise dinin aslı tahakkuk etmez. Ondan uzaklaşmak tağutla beraber savaşmak bazen görüş ile bazen mal ile ve bazen de nefis ile olur. Bu kişi tağutun evliyelerinden olur.

Allah, iman edenlerin velisidir. Onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır. İnkâr edenlerin velileri de tağuttur, onları aydınlıktan karanlıklara çıkarırlar. İşte onlar cehennemliklerdir. Orada ebedî olarak kalırlar. ²¹

Burada mühim bir mesele daha vardır. İnsanların uyarılması gereken bir mesele. Bazı insanların yanında ilim ehli olan bazı büyüklerin muayyen tağutlardan bazılarının tekfirlerinde tevakkuf ettiklerini ve bununla beraber tağuttan uzaklaştıklarını ve onlara düşmanlık yaparak onlardan uzaklaşmış olduklarını iddia etmelerine dikkat etmek lazım. Tağutları tekfir etmemek meselesi basit bir mesele değildir. Çünkü tağutun tekfirinde duran kişi de tekfir edilir. Müşrikler onun halini bilirseler tabi durum böyledir. Tağuttan beri olmak ve onları tekfir etmek dinin aslıdır.

Bu yüzden Şeyh Muhammed ibn Abdulvehhab dedi ki;

"Bunları bilin ise, bu insanların itikat ettikleri tağutlar, haraç ehlinden ve diğerlerinden, has ve genel olarak herkesin yanında meşhur olan bu varlıklar ki onlara uymayı insanlara emrediyorlar. İşte bunların hepsi islam'dan dönen kâfirlerdir. Kim bunu söyleyen Müslümanlarla mücadele ederse yada onları tekfir edenleri inkar ederse yada onların bu yaptıklarının hata olmasını bilmesine rağmen onları dinden çıkarmadığını iddia ederse bu mücadelecî hakkında derim ki; bu adam fasıktır şehadeti kabul edilmez. Arkasında namaz kılınmaz. Bilakis İslamı sahih olmaz. Ancak bunlardan beri olur ve onları tekfir eder ise ancak İslamı sahih olur.

Dinde zorlama yoktur. Çünkü doğruluk, sapıklıktan ayırt edilmiştir. Artık her kim tâğutu inkar edip, Allah'a inanırsa, sağlam bir kulpa yapılmıştır ki, o hiçbir zaman kopmaz. Allah, her şeyi iştir ve bilir. ²²

¹⁷ Nisa 97

¹⁸ Nahl 36

¹⁹ Zümer 17

²⁰ Nisa 76

²¹ Bakara 257

²² Bakara 256

Şeyhin ‘Bilakis İslamı sahih olmaz. Ancak bunlardan beri olur ve onları tekfir eder ise ancak İslamı sahih olur’ sözünü iyi düşün.

Bizim kendini ilme nispet eden bazılarını tekfir etmemizin tek sebebi bu tağutları tekfir etmemeleri değildir sadece. Sebeplerden bir sebeptir sadece. Ancak onlar tağuttan uzaklaşmayı gerçekleştirememişlerdir ki İslam ancak bununla sıhhat kazanır. Onlar tağutlarla kalmışlar, onlarla beraber savaşmışlar, onları itaatın vacip olduğu Müslümanları emiri saymışlar ve onlara karşı çıkanları haricilikle suçlayarak, Emire isyan ettikleri için hariciliklerine hükmetmişlerdir. Bilakis tekfir, delalet ve akılsızlık Allah’ın itaat edildiğinde kişinin dinden çıktığına hükmettiği ve tağutun dostlarından saydığı duruma düşmüştür. Bu mesele de çok önemli uyarılar da bulunmak lazımdır. Bize kendini nispet edenlerin sözlerimizi başka yere hamletmemeleri için tam bir uyarı gerekir.

Vacip olan orada şunu bilmektir ki; tağutun hakikati ile mücerred mürtedin arasındaki farkın şeran ve aklen bilinmesidir. Çünkü tağut küfürden sonra daha da haddini aşarak ileri gidene verilen isimdir. Âlimler bu tanım üzere icma etmişlerdir. Tıpkı ilim ehlinin ittifak ettiği ve şöyle tarif ettiği gibi;

“Tağut; Kulun kendisi ile haddi aştığı ibadet edilen, tabi olunan ve itaat edilen her şeydir.”

Bu hakikat mücerred irtidattan farklıdır. Bunun için İbn Kayyum şu ifadeyi kullandı.

“Tağut; Kulun kendisi ile haddi aştığı ibadet edilen, tabi olunan ve itaat edilen her şeydir. Her kavmin tağutu Allah ve resulünden başka muhakeme olunandır. Yâda Allah ve resulünden başka ibadet edilen ya da Allah ve resulünden başka basiretsizce tabi olunandır. Allah’a itaat olmadığını bilmedikleri meselede itaat edilendir. Bunlar dünyanın tağutlarıdır. Bunu iyi düşünür isen ve aynı zamanda insanların halini de düşünürsen, onların çoğunun Allah’ın ibadetinden yüz çevirip tağuta ibadet ettiklerini resulünün taatinden ve yardımından tağuta yardım ve itaat etiklerini göreceksindir.”

Sen gene şunu göreceksin ki tağut; kendisine yapılan ibadetten razı olan ve kendini Allah’a ortak kılan kişidir. Tağutun ve tağuta kul olanların hakikati farklıdır. Tağut Allah ile onun hakkında cedel edendir. Onun kulu ise ona bu ibadeti sarf edendir. Şeriat ve akıl ile bilinmesi zaruri şeylerdendir ki ibadet edilen ibadet edenlerden büyüktür. Eğer müşrik şirki ile Allah’a iftira eden ve Allah’ın hakkını başkasına sarf eden ise tağut ise ondan daha büyük iftiracı ve daha büyük müşriktir. Hani bir zaman Lokman, oğluna öğüt vererek demişti ki: "Yavrucuğum! Allah'a ortak koşma, çünkü Allah'a ortak koşmak (şirk), elbette büyük bir zulümdür."²³. Sana vahyolunana uy! Ve Allah hükmünü verinceye kadar sabret. Çünkü O, hüküm verenlerin en hayırlısıdır.²⁴ Çünkü o sadece yalanlamak ve ibadeti ondan başkasına sarf etmek ile kalmamış kendisinin ibadete müstehak olduğunu iddia etmiştir. Bu işte müşriğin işinden daha büyük bir iştir. Bilakis müşriklerin tekfiri tağutu inkârın furularından bir furudur sadece. Ve malumdur ki hükmün aslı hükmün furuundan daha katıdır.

O zayıf düşürülenler de o büyüklük taslayanlara: "Hayır, (işiniz) gece, gündüz hilekârlıktı. Çünkü siz bize Allah'ı inkâr etmemizi ve O'na eş koşmamızı emrediyordunuz." derler. Bunlar azabı gördükleri zaman içlerinden pişmanlık getirmektedirler. Biz de o kâfirlerin boyunlarına demir halkalar geçirmişizdir. Onlar sadece yaptıklarının cezasını çekiyorlardı.²⁵

Tağutun hükmünün diğer kâfir ve mürtedlerin hükmü gibi sayılması caiz değildir. Çünkü tağut küfürde haddini aşmış ileri gitmiştir. Bunun için Allah tağutu tekfir etmeyi vacip kılmıştır ve onu dinin aslı saymıştır. İslamda ancak bunun ile tamamlanır ve bu beraatin ta kendisidir.

İbn kayyum’un dediği gibi;

²³ Lokman 13

²⁴ Yunus 109

²⁵ Sebe 33

Tağuta Muhakeme Olmanın İslam'daki Hükümü

“... Ona gelen şeyler de ona itaat etmesi...”

Yani tıpkı Allah c.c.'ın resulün gönderildiğine kabul etmesine rağmen ona tabi olmayan kişinin imanını kabul etmemesi gibidir. Allah şöyle dedi;

Bir de "Allah'a ve Resulüne inandık ve itaat ettik" diyorlar da, sonra bunun arkasından yan çiziyorlar; bunlar mümin değillerdir.²⁶

Allah'ın kendisine ve resulüne iman iddiasında bulunup sonra da ondan yüz çevirenden imanı nefyettiği gibi;

Aralarında hüküm vermesi için Allah'a ve Resulüne davet edildiklerinde müminlerin sözü ancak "işittik ve itaat ettik" demeleridir. İşte bunlar asıl kurtuluşa erenlerdir.²⁷

De ki, Allah'a ve Peygamber'e itaat edin! Eğer aksine giderlerse, şüphe yok ki Allah kâfirleri sevmez.²⁸

Sana ganimetlerin bölüştürülmesini soruyorlar. De ki, ganimetlerin taksimi Allah'a ve Resulüne aittir. Onun için siz gerçekten mümin kimseler iseniz Allah'tan korkun da birbirinizle aranızı düzeltin. Allah'a ve Resulü'ne itaat edin.²⁹

Ey iman edenler! Allah'a itaat edin, Peygamber'e itaat edin ve amellerinizi boşa çıkarmayın.³⁰

Şeyhulislam dedi ki; “Onlar hakkında bir şey söylemem ve müşriklere itiraz etmem...”

Şeyhin sözünü iyice düşününce anlayacaksınız ki; bugün insanların çoğu hatta kendisini ilme nispet edenler bırak tağuta küfretmeyi ona yarım eder ve savunur olmuştur bu halleri ile. Bilakis bazıları tağutları kalpten sevdiklerini söylüyorlar, malları ve canları ile onların yolunda savaşıyorlar ve kalemlerini muvahhidlerin aleyhinde kullanıyorlar. Bu sınıfa hiç kimse muhalefet edemez. Onlar onlara buğz etseler dahi onlar onlara buğz etmezler. Onların onlarla olduklarını görürsün ve onlara yardım ettiklerini de. Kötü âlimler bugün diyorlar ki kanunlara muhakeme olmak caiz değildir. Yâda kanunlara muhakeme olanlar kâfir olurlar derler ancak yapanları muayyen olarak tekfir etmezler. Bunlardan daha acayip olanı ise bunları itaati vacip olan emir sahipleri saymaları ve insanları onlara itaata girmeye davet etmeleridir. Onlara karşı çıkmamaları da bu acayıplıklardendir. İnsanların göğüslerindekiyle vesvese vererek onları tekfir edenleri haricilik ile itham ediyorlar. Belki onları hemde tekfir ederek insanların köpekleri olarak vasıflandırıyorlar. Onlarla savaşmaya ve onları temizlemeye insanları teşvik ediyorlar. Bu yaptıklarında bu küfürdür veya bu caiz değildir sözlerinde yalancı olduklarını gösterir. Hakikatte buna itikad etseler dahi yaptıklarından dolayı bunlara itibar edilmez. Aslında onlara buğz etmeleri uzaklaşmaları ve onlarla din sadece Allah'ın oluncaya kadar savaşmaları gerektiğini emretmek zorundalardı. Çünkü ümmet Allah'ın şeriatını bir kenara bırakıp başka şeriat ile hükmedenin küfrüne icma ettiler. Kötü âlimler bile bu icmanın böyle olduğunu biliyorlar. Ancak zorluk onları uzaklaştırdı. Dinlerinden ayrıldılar. Eğer onlar dinlerini izhar etselerdi malları ve dünyaları giderdi. Tağutlar da muvahhidleri kovaladıkları gibi onları da kovalarlardı. Onlar tağutun dinine iltizam ettiler. Allah'ın dinini değiştirerek İslam'dan çıktılar Allah'ın dinini değiştirdiler ta ki sadece onların dinine muvafakat edenleri kabul ettiler. İnsanları bu yeni dinlerine çağırdılar. İnsanların tazim ettikleri kendilerini ilme nispet edenler bu din ile gelince insanlar kabul ettiler. Bu âlimlerin yaptıklarından daha büyük günah var mıdır? Bunlardan sonra Allah dinini izhar eden ve kalmasını sağlayan ona yardım ediciler ve mahaller kıldı. Kim bu emanetten yüz çevirirse Allah yerine başkasını getirir onlarda onlar gibi olmazlar.

²⁶ Nur 47

²⁷ Nur 51

²⁸ Ali imran 32

²⁹ Enfal 1

³⁰ Muhammed 33

İşte sizler Allah yolunda harcamaya çağrılan kimselersiniz. İçinizden kiminiz cimrilik ediyor. Ama cimrilik eden ancak kendi zararına cimrilik eder. Allah zengindir, siz ise fakirsiniz. Eğer siz Hakk'tan yüz çevirirseniz Allah yerinize başka bir kavim getirir. Sonra onlar sizin gibi olmazlar.³¹

O öyle bir Allah'dır ki, Resulünü hidayetle ve hak dinle bütün dinlere üstün kılmak için göndermiştir. Müşrikler hoşlanmasalar da.³²

Malumdur ki; şüphesiz hak zıddına karşı muhalafet ve beraat göstermek zorundadır. Hak ehli de tağuttan ve dostlarından beri oldular. Kötü âlimler ise onların yanında oldular yardımlarında oldular. Çünkü onlar Allah'ın dinini değiştirerek onlara ilk yardımlarını yaptılar. Tağuta muhalefet edip nefislerine yönelen bu insanlar yanlarında iman ve nefis kuvveti olmadığı için tağutun dinine iltizam ettiler. Müslümanların aleyhinde oldular ve harici olduklarına hükmettiler. Tağutlara muvahhidleri hapsedmek ve onların ehillerine zulm etmek hakkında fetva verdiler. Bu tağuta imanın ta kendisidir. Bu tağuta yardımın en büyük şeklidir. Bu tağutun en büyük askerliğidir.

Hele ateş içinde birbirlerini protesto ederlerken, zayıf olanlar, büyüklük taslayanlara: "Hani bizler size tabi idik. Şimdi siz bizden bir ateş nöbetini savabiliyor musunuz?" derler.³³

O zaman kendilerine uyulan kimseler, azabı görerek kendilerine uyanlardan kaçıp uzaklaşmışlar ve aralarındaki bütün bağlar parça parça kopmuştur.³⁴

Şeyhul İslam Muhammed dedi ki;

“Vallahi ey kardeşlerim! Dininizin aslına, başına ve sonuna sarılın. Başına ve esasına. Oda lailaheillallah şهادetidir. Manasını bilin. Ehlini sevin. Kardeşleriniz kılın onları. Uzakta olsalar dahi. Tağutları tekfir edin. Onları düşmanlık edin ve onları sevenlere buğz edin. Onları tekfir etmeyen ve savunanlara buğz edin. Ya da onlardan bana ne diyenlerden de nefret edin. Yâda Allah beni onlarla mükellef kılma diyenlerden de. Bunu diyenler Allah'a yalan iftirada bulunmuşlardır. Bilakis Allah onları onlarla mükellef kıldı. Onları tekfir etmeyi farz kıldı. Onlardan uzaklaşmayı da. Kardeşleri ve çocukları olsalar da bu tağutlar. Fallahi ve vallahi dininizin aslına yapışın kardeşlerim. Umulur ki rabbiniz ile ona hiçbir şeyi ortak koşmadan karşılaşırsınız.”

Şeriata muhakeme olmak akidenin tamamı ile alakalıdır; bu da ilk meselemizdir:

Nebi sav'ın emrine iltizam etmek ve nehyinden sakınmak imanın dışında harici bir mesele değildir. Bilakis imanın asıllarındandır;

- Allah'ın isim ve sıfatlarına imanın gereklerindendir.

Deki Allah size kitabı ayrıntılı olarak indirmişken ben Allah'tan başka bir hakem mi arayacağım?

İhtilafa düştüğünüz herhangi bir şey hakkında hüküm Allah'a aittir. İşte rabbim Allah budur. Ben ancak ona tevekkül etim ve ben ancak ona yönelirim.³⁵

Deki; Ben rabbimden gelen apaçık bir delile dayanmaktayım. Siz ise onu yalanladınız. Acele azabı getirmek de benim elimde değil. Hüküm ancak Allah'a aittir. O gerçeği anlatır. Ve O, doğru hüküm verenlerin en hayırlısıdır.³⁶

- Allah'ın rububiyetine imanın gereklerindendir.

İyi bilin ki yaratmak da emretmek de onundur.³⁷

³¹ Muhammed 38

³² Tevbe 33

³³ Gafir-Mümin 47

³⁴ Bakara 166

³⁵ Şura 10

³⁶ Enam 57

Tağuta Muhakeme Olmanın İslam'daki Hükümü

- İbadette tevhide imanın gereklerindendir.

Sizin ve atalarınızın taptıkları sizin ve atalarınızın taktığı bir takım isimlerden başka bir şey değildir. Hâlbuki Allah onlar hakkında hiçbir delil indirmemiştir. Hüküm ancak Allah'ındır. O ise kendisinden başkasına ibadet etmemenizi emretmiştir. Dosdoğru din işte budur; lakin insanların çoğu bilmezler.³⁸

Onlar ahbarlarını (ilimli âlim kişiler) ve ruhbanlarını (bunlar da ibadete düşkün ilimsiz kişiler) Allah'tan başka rabler edindiler.³⁹

- Allah'a imanın gereklerindendir.

Ey iman edenler! Allah'a itaat edin, Peygambere ve sizden olan idarecilere de itaat edin. Eğer herhangi bir konuda anlaşmazlığa düşerseniz, Allah'a ve ahret gününe inanıyorsanız onu hemen Allah'a ve Resulüne götürünüz. Bu daha hayırlı netice itibarı ile daha güzeldir.

Sana indirilene ve senden öncekilere indirilenlere iman ettiklerini iddia edenleri görmedin mi? Onlar tağuta muhakeme olmak istiyorlar. Hâlbuki onu inkâr etmekle emrolunmuşlardı. Şeytan ise onları apaçık bir sapıklığa sürüklemek istiyor.⁴⁰

Aralarında hüküm vermesi için Allah'a ve peygambere çağrıldıkları zaman, müminler ancak 'işittik, itaat ettik' derler. İşte ancak bu müminlere felaha ererler.⁴¹

- İslam şeriatına muhakeme olmak İslam'ın manasıdır.

Güzel işler yaparak kendisini Allah'a teslim eden ve hakka yönelen İbrahim'in dinine uyandan din bakımından kim daha hayırlı olabilir? Allah İbrahim'i dost edinmiştir.⁴²

Taberi'nin İslam'ın tanımı noktasındaki tanımı çok açıktır. Allah'ı ibadette ve taatte birleyerek ona boyun eğmektir.

- Muhammed sav'ın resullüğünü tasdik demektir.

Hayır, rabbine andolsun ki onlar aralarında çıkan anlaşmazlıklarda seni hakem tayin etmedikçe ve senin verdiği karardan dolayı içlerinde bir zorluk hissetmeden ve verdiği hükme tam bir teslimiyet ile teslim olmadıkça iman etmiş olmazlar.⁴³

Deki; eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyun ki Allah'da sizi sevsin. Ve günahlarınızı bağışlasın. Allah çok bağışlayan pek esirgeyendir.⁴⁴

Deki Allah'a itaat edin; Peygambere de itaat edin. Eğer bundan yüz çevirirseniz, bilin ki o peygamber, kendisine yükletilenden ve siz de kendinize yükletilenden sorumlusunuz. Eğer ona itaat ederseniz hidayeti bulursunuz, Peygambere düşen sadece apaçık bir tebliğdir.⁴⁵

Bilmiş olunki göklerde ve yerde olanlar hep Allah'ındır. O, şu anda içinde bulunduğunuz durumu da 'insanların' kendisine döndürülecekleri günü de bilir. Onlara işlediklerini haber verecektir. Allah her şeyi hakkıyla bilendir.⁴⁶

³⁷ Araf 54

³⁸ Yusuf 40

³⁹ Tevbe 31

⁴⁰ Nisa 59-60

⁴¹ Nur 51

⁴² Nisa 125

⁴³ Nisa 65

⁴⁴ Ali İmran 31

⁴⁵ Nisa 54

⁴⁶ Nisa 64

Şeriatı muhakeme olma meselesi bazılarının zannettiği gibi namaz, zekat, oruç, hac ve diğer ameller gibi harici bir amel değildir, İslam akidesi ile alakalı bir meseledir ve imanın lazımlarındandır.

İbn Kayyum rahimehullah Nisa 59. Ayet için şöyle dedi;

“Allah u Teâlâ bunu, imanın (akidenin) gereklerinden kılmıştır. Bunun olmaması halinde iman da olmaz.”⁴⁷

Bu meselenin akide ile alakalı olduğuna delalet edenler şunlardır;

Şeyh Muhammed ibn Abdulvehhab'ın şahadetin tefsiri babında yaptığı izahatlar ve müstakil bir bab açmasıdır. Şöyle isimlendirdi; ‘Âlimlere ve emirlere Allah’ın haramını helal helalini haram kıldıklarında itaat etmenin onların Allah’tan başka ilahlar edinilmiş olduğu babı’ ve burada birçok eser ve hadis zikretmiştir.

Sonra hemen ardından şöyle bir bab açtı bununla alakalı; ‘Allah’ın şu sözünün hakkında ‘Sana ve senden önce indirilenlere iman ettiklerini zan edenleri görmedin mi? Onlar Tağuta muhakeme olmak istiyorlar.’ Burada da başka ayet ve hadisler zikretti.

Şeyh Süleyman ibn Abdullah ibn Muhammed ibn Abdulvehhab dedi ki; “Eğer itaat ibadet meselesinde olursa bilakis oda ibadet olur... Mahlûklardan birine itaat ancak Allah’ın itaatinde ise itaat edilir. Aksi halde itaat vacip olmaz. Burada itaatten asıl kast edilen haramı helal helali haram kılma meselesidir. Kim resulün dışında bir mahlûka itaat ederse ki o heva ve hevesinden konuşmaz, o kişi Allah’ın beyan ettiği gibi müşriktir.’ Onlar rahiplerini ve hahamlarını rabler edindiler’ yani âlimlerini ve İsa Mesih Allah’tan başka rabler edindiler. Ona tevhit üzere ibadet etmekten başkası ile emrolunmadılar. Ondan başka ilah yoktur. Onların ortak koştuklarından münezzehtir.’ Nebi sav bunu onlara haramı helal helali haram kılmada itaat olarak tefsir etti.”⁴⁸

İkinci bahsettiğimiz ve dedesinin açmış olduğu bab hakkında da şöyle dedi; “Şüphesiz tevhit Allah’tan başka ilah olmadığına ve resulün onun elçisi olduğuna imanı kapsamaktadır. İşte bu ikisi şahadettir. Bunun içindir ki Nebi sav şu hadiste ikisini bir rûkûn kıldı. ‘İslam 5 şey üzerine bina olmuştur. Allah’tan başka ilah olmadığına ve Muhammed’in onun kulu ve resulü olduğuna şahadet etmen,’ işte bu bab da da Resule tartışma zamanında muhakeme olmanın gerekliliğine de bu bab da işaret etmiştir. Öyleyse bu lailaheillallah şahadetinin gereklerindendir. Her Müslüman da olması gereken kesin lazımlarındandır. Lailaheillallah diyen herkesin bilmesi gerekir ki bu söz Allah’ın resulünün dili ile gönderdiği hükümlere boyun eğmeyi ve teslim olmayı gerektirir. Her kim kelime-i şahadet getirir ise ve sonra da resulün hükmünden başka bir hükme dönerse bu şahadetinde yalancıdır.”⁴⁹

NASLAR ŞERİATA MUHAKEME OLMANIN VACİPLİĞİNE İŞARET EDİYOR; BURADA İKİ YÖN VARDIR,

BİRİNCİSİ; ayetlerin geneli Allah’ın şeriatına muhakemenin vacipliğine delalet ediyor;

İnsanlar arasında öyleleri vardır ki Allah’tan başkalarını ona ortak koşarlarda onları Allah’ı sever gibi severler. Fakat müminlerin Allah sevgisi daha fazladır. O zulm edenler azabı gördüklerinde, bütün kuvvetlerin gerçekten Allah’a ait olduğunu ve Allah’ın azabının çetin olduğunu keşke şimdiden görebilselerdi.⁵⁰

İnsanlar bir tek ümmetti sonra Allah onlara peygamberleri müjdeleyici uyarıcı olarak gönderdi. İnsanların anlaşmazlığı düştükleri meseleler hakkında aralarında hüküm vermek için o hak kitabı da onlarla birlikte indirdi. O meselelerde anlaşmazlığa düşenler, kendilerine apaçık

⁴⁷ İlamul Muvakkin 1/50

⁴⁸ Teysirul Azizil Hamid Şerhu Kitabut Tevhit543

⁴⁹ Teysirul Azizil Hamid Şerhu Kitabut Tevhit554-555

⁵⁰ Bakara 165

Tağuta Muhakeme Olmanın İslam'daki Hükümü

ayetler geldikten sonra, aralarındaki kıskançlık yüzünden ihtilafa düşen kitap ehlinen başkası değildir. Bunun üzerine Allah, kendi iradesiyle inananları ihtilafa düştükleri hakka erişti. Allah dilediği kimseleri doğru yola ulaştırır.⁵¹

Sana indirilene ve senden öncekilere indirilenlere iman ettiklerini iddia edenleri görmedin mi? Onlar tağuta muhakeme olmak istiyorlar. Hâlbuki onu inkâr etmekle emrolunmuşlardı. Şeytan ise onları apaçık bir sapıklığa sürüklemek istiyor.⁵²

Tağut; -müfessirlerin şeyhi olan Taberinin açıkladığı gibi-; Allah'a karşı haddini aşmış her azgın ve kendisine ibadet edilen Allah'tan başka her şeydir. Bu bazen kullarına kulluğu zorla yaptırır, bazen de kulluk yapanlar ona itaat ederler. Kendisine ibadet yapılan insan, şeytan, put yâda her ne olursa olsun olabilir.

Deki; eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyun ki Allah'da sizi sevsin. Ve günahlarınızı bağışlasın. Allah çok bağışlayan pek esirgeyendir.

Deki; "Allah'a ve peygambere itaat edin." Yüz çevirirlerse bilsinler ki, Allah kâfirleri sevmez.⁵³

İbn kesir bu ayetin tefsirinde dedi ki; 'Yolda ona yapılan muhalefet küfürdür.'

Kim Allah'a ve Peygamberine isyan eder ve yasalarını çiğnerse, onu, temelli kalacağı cehenneme sokar. Onun için alçaltıcı azap vardır.⁵⁴

Doğrusu, insanlar arasında Allah'ın sana gösterdiği gibi hükmedensin diye kitabı sana hak olarak indirdik; sakın hainlerden taraf olma!⁵⁵

Bu hususta senin yapacağın bir şey yok. Allah ya onların tevbelerini kabul eder veya onları cezalandırır. Çünkü onlar zâlimlerdir.⁵⁶

Hem Allah'ın izniyle davetçi ve nur saçan bir kandil olarak gönderdik.⁵⁷

Yoksa onlar cahiliyenin hükmünü mü istiyorlar? Kesin olarak iman eden bir kavim için Allah'tan daha güzel hüküm veren kim olabilir?⁵⁸

Allah size kitabı ayrıntılı olarak indirmişken ben Allah'tan başka bir hakem mi arayacağım? Kendilerine kitap vermediğimiz kimseler, Kuran'ın gerçekten rabbın tarafından indirildiğini bilirler. Sakın kuşkulananlardan olma.⁵⁹

De ki; rabbimden gelen apaçık bir delile dayanmaktayım. Siz ise onu yalanladınız. Acele istediğiniz benim elimde değil. Hüküm ancak Allah'a aittir. O gerçeği anlatır ve o, doğru hüküm verenlerin en hayırlısıdır.⁶⁰

Deki; söyleyin bakalım neye dayanarak Allah'ın size indirdiği rızkın bir kısmını haram, bir kısmını helal saydınız? Deki; size Allah mı izin verdi; yoksa Allah'a iftira mı ediyorsunuz?⁶¹

İKİNCİSİ; bazı ayetler üzerinde durmak;

Ey iman edenler, Allah'a itaat edin, peygambere ve sizden olan idarecilere de itaat edin. Eğer herhangi bir konuda anlaşmazlığa düşerseniz, Allah'a ve ahret gününe inanıyorsanız onu hemen Allah'a ve peygambere arz edin. Bu, daha hayırlı ve netice bakımından en güzeldir.⁶²

⁵¹ Bakara 213

⁵² Nisa 60

⁵³ Ali İmran 31-32

⁵⁴ Nisa 14

⁵⁵ Nisa 105

⁵⁶ Ali İmran 128

⁵⁷ Ahzab 46

⁵⁸ Maide 50

⁵⁹ Enam 114

⁶⁰ Enam 57

⁶¹ Yunus 59

⁶² Nisa 59

Bu ayetten İbn Kayyum'un çıkardığı bazı faydalar vardır;

1- İman ehli bazen bazı din işlerinde muhalefet edebilirler. Ancak onlar bu ihtilaflarını Allah ve Resulüne götürdükleri sürece imandan çıkmazlar. Tıpkı Allah'ın ayette şart kıldığı gibi.

2- 'Şey' kelimesi nekiradır. Geçen şartıda genel yapar. Buda müminlerin tartıştıkları her meseleyi ister ince bir mesele ister genel bir mesele yâda çok hassas bir mesele olsun fark etmeksizin hepsini Allah ve Resulüne götürmeleri gerektiğini gösteriyor.

3- İnsanlar icma ettiler ki; Allah'a ve Resulüne döndürmek, Allah'ın kitabına, resulü hayatta iken resulüne ve vefatından sonra da sünnetine götürmektir.

4- Allah'a ve resulüne döndürmeyi imanın vaciplerinden ve levazımlarından kıldı. Eğer bu döndürme işi biter ise lazım olan bittiğinden dolayı zaruri olarak da iman yok olmuştur. Özellikle bu iki lazıma döndürülmesi gerekir ihtilafların. Eğer bu iki taraftan biri biter ise diğeri de biter. İkisi birlikte olmalıdır.

Edvaul Beyan'ın sahibi Şeyh Şankiti rahimehullah bu ayetin tefsirinde şöyle dedi;

“ Bu ayet kitab ve sünnetin dışında başka bir merciye muhakeme olmanın caiz olmadığını gösterir.”⁶³

Sana indirilene ve senden öncekilere indirilenlere iman ettiklerini iddia edenleri görmedin mi? Onlar tağuta muhakeme olmak istiyorlar. Hâlbuki onu inkâr etmekle emrolunmuşlardı. Şeytan ise onları apaçık bir sapıklığa sürüklemek istiyor.⁶⁴

Bu ayetlerde ise şu sonuçlar çıkar;

1- Tağut; -müfessirlerin şeyhi olan Taberinin açıkladığı gibi-; Allah'a karşı haddini aşmış her azgın ve kendisine ibadet edilen Allah'tan başka her şeydir. Bu bazen kullarına kulluğu zorla yaptırır, bazen de kulluk yapanlar ona itaat ederler. Kendisine ibadet yapılan insan, şeytan, put ya da her ne olursa olsun olabilir.

Bu kendisine muhakeme olunan bir kişi de olabilir, birçok insanda olabilir.

2- Tağuta muhakeme olmak münafıkların sıfatlarından. İbn Kayyum dedi ki; “ O münafıklara Allah'ın indirdiğine gelin denilince senden kaçtıklarını göreceksin.’ Resulün getirdiğinden irad edip yüz çevirmek ve başkasına iltica etmek hakiki münafıklık kılındı bu ayette.”

3- Eğer bu Allah ve resulünün hükmünden yüz çevirmek ile böyle oluyorsa, ya insanları onların hükmünden men edenlerin durumu ne olur. İşte onlar münafıklık bakımından en şiddetli küfrü olanlardır.

Hayır, rabbine andolsun ki onlar aralarında çıkan anlaşmazlıklarda seni hakem tayin etmedikçe ve senin verdiğin karardan dolayı içlerinde bir zorluk hissetmeden ve verdiğin hükme tam bir teslimiyet ile teslim olmadıkça iman etmiş olmazlar.⁶⁵

İbn Kesir dedi ki; ‘ Allah kendi nefsine yemin ederek her türlü hükümde Allah ve resulüne muhakeme olmayanların iman etmiş olamayacaklarını bildirmiştir. Burada ki hüküm gerek zahiren gerek ise batinen buna boyun eğmektir. O yüzden dedi ki ‘Sonra da hükmettiğin şey de içlerinde hiçbir sıkıntı duymayacaklar’ bu yüzden ona zahiren ve batinen boyun eğeceklerdir. Hadiste de belirttiği gibi itiraz etmeden ve tartışmadan onun hükmüne tam bir teslimiyet ile teslim olmalıdırlar. ‘ Nefsimi elinde tutana yemin ederim ki sizden birinin hevası getirdiğime tabi olmadıkça iman etmiş sayılmaz.’ “

⁶³ Edvaul Beyan 292

⁶⁴ Nisa 60

⁶⁵ Nisa 65

Tağuta Muhakeme Olmanın İslam'daki Hükümü

Şeyh Mahmud Şakir şeyhin bu sözü hakkında uzunca konustuktan ve ayetin delalet ettiği şeyin teville ve başka yorumlara ihtiyaç duymadan hükmünün açık olduğunu belirttikten sonra şöyle dedi;

“ Sonra rabbimiz kendi mukaddes nefesine yemin ederek insanların ihtilafa düştükleri her meselede Allah'ın Resulüne götürmeden iman edemeyeceklerini belirtti. Sonra da itaat ederek ve boyun eğerek hükmünden razı olmaları gerektiğini ve bu sonuçtan dolayı nefislerin de hiçbir sıkıntı duymadan ve Allah'a tam bir teslimiyet ile kalpleri ile teslim olmadıkça iman etmiş olamayacaklarını açıkladı.”⁶⁶

Tağuta muhakeme olmak ona ibadet etmektir. Âlimlerin bu sözün sıhhatine delalet eden birçok sözleri mevcuttur.

İbn kaysun tağutu tanımlarken şöyle demiştir; “ Tağut kulun kendisi ile haddi aştığı, ibadet edilen, tabi olunan ve itaat edilen herşeydir. Her toplumun tağutu, Allah ve resulünün dışında muhakeme olunanlardır.”⁶⁷

İbn Teymiyye şöyle dedi;

“Allah u Teâlâ şerefli ve mukaddes zatına andederek; Resulullah sav'in sünneti ve şeriatından çıkan herkesin, bütün din ve dünya işlerinde Resulullah sav'in hükmüne razı olmadıkları ve kalben de Resulullah sav'in hükmüne teslim olmadıkları sürece mümin olamayacaklarını bildirmektedir. Kuran'da bu asıl üzere olan birçok ayet vardır.”⁶⁸

İbnul kaysun şöyle dedi;

“Allah u Teâlâ insanların usul furu şeri hükümler uhrevi hükümler ve karşılaşmış oldukları diğer meselelerde Allah'ın resulünü hakem tayin etmedikçe, imanlarının olmadığına, mukaddes zatına and ederek yemin ediyor. Tek başına Resulullah sav'in hakem olarak tayin edilmesi de imanın ispatı açısından yeterli değildir. Bununla birlikte içlerinde hiçbir sıkıntı duymamaları gerekir. İçlerinde sıkıntı duymaları, kişinin gerek Resulullah sav'e hükmolunmaktan dolayı ve gerekse onun vereceği hükümden dolayı göğsünün daralmasıdır. Dolayısıyla Resulullah sav'in hükmüne bütün açıklığı ile göğüslerini açmaları tam olarak onu kabul etmeleri ve bundan razı olmaları gerekir. Onun hükmüne itiraz etmeden, tam bir kabul ve teslimiyet ile yönelmedikçe iman etmiş olmazlar.”⁶⁹

Şeyhin apaçık sözü bu meselenin ibadet olduğuna delalet etmektedir ki tağutun önce Allah'tan başka ibadet edilenler olduğunu ve insanların da bu tağutlara muhakeme olarak onlara ibadet etmiş olduklarını belirtmiştir.

Şeyh ibnul Kaysun Nisa suresi 59. Ayetin tefsirinde dedi ki;

“1- Şüphesiz iman ehli bazı ahkâmda tartışır, eğer Allah'ın şart koştuğu gibi bu tartışmalarını Allah ve resulüne döndürürlerse bu onları imandan çıkarmaz.

2- Allah'ın ‘Bir şey de ihtilaf ettiğiniz zaman’ sözündeki şey kelimesi şartın öncesinde müminleri din meselesindeki ihtilaflarını genelleştiriyor. İnce ve kalın meselelerde. Hafif ve ağır bütün meselelerde.

3-İnsanlar Allah ve Resulüne döndürme meselesinde icma etmişlerdir. Allah'ın kitabına, hayatında Resulünün nefesine, ölümünde ise sünnetine döndürmektir.

4-Burada tartışmayı Allah ve Resulüne döndürmeyi imanın lazımlarından kıldı. Eğer bu yerlere ihtilafı döndürme biterse lazım olan bittiği için imanda bitmiş olur. Özellikle bu ikisinin arasında bağlılık vardır. Biri olmadığın da diğeri de olmaz.”⁷⁰

⁶⁶ Umdetut Tefsir 3/214

⁶⁷ İlamul Muvakkin 1/50

⁶⁸ Mecmuul fetava 28/471

⁶⁹ El-Tibyanu fi Ahkamil Kuran 270

⁷⁰ İlamul Muvakkin 1/51-53

Aynı şekilde şeyh Muhammed ibn Abdulvehhab'ın torunu şeyh Abdurrahman'da tağuta muhakemeden bahsederek şöyle demiştir;

“Tağuta muhakeme olmak ona iman etmektir.”⁷¹

Şeyh Muhammed ibn Abdulvehhab şöyle dedi; “Tağutlar çoktur. Başlıcaları beştir; Birincisi; Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyen hâkim.”⁷²

Peki, bu tanıma göre bugün Allah'ın şeriatını bir kenara atıp insanların koydukları beşeri kanunlar ile mahkemelerde hükmeden hâkimler tağut değil midir? Eğer cevap evet ise nasıl olur da nisa suresi 60. Ayette de belirtildiği gibi tağutu inkar bize emredilmişken ona muhakeme olunulabilir!!

Şeyhin bu risalesine talik yapan Şeyh Abdurrahman bin Muhammed ibn Kasım haşiyesinde şöyle dedi;

“Tıpkı cahiliye kanunları ve devlet kanunları ile hükmedenler gibi. Bilakis bütün her kim Allah'ın indirdiği ile hükmetmiyor ise bu mana da onlarla eşittir. İster kanunlarla isterse de şeriatla olmayan seçilen birşeyle hükmederse işte o tağuttur... Bu en büyük tağutlardandır.”

Şeyh Hamid ibn Atik rahimehullah islami bozan unsurlarda şunu belirtmiştir;

“İslam'ı bozan 14. Unsur;

Allah'ın kitabı ve resulünün sünneti dışındakilere muhakeme olmak.”

Bunları belirttikten sonra İbn kesir'in ‘Cahiliyenin hükmünü mü arıyorlar’ ayetini tefsirindeki sözünü aktarır ve der ki;

“Bedevilerden birçoğunun uzak diyarlarda düşmüş oldukları gibi ve onlara benzeyenlerden; evvelkilerin koydukları ve babalarının adetleri diye isimlendirdikleri şeylere muhakeme oluyolar ve Allah'ın kitabının ve resulünün sünnetine önüne geçiriyorlar. Her kim bunu yaparsa Allah ve Resulünün hükmüne dönene kadar onunla savaşmak vaciptir.”

Şeyhul İslam İbn-i Teymiye şöyle der: “Kâfirleri dost edinmenin şekillerinden bir tanesi de –ki Allah (Subhanehu ve Teâlâ) Ehli kitabı ve münafıkları bundan dolayı zemmetmiştir- onların küfürlerinden bazılarına inanmak ya da Allah'ın kitabını bırakarak onlara muhakeme olmaktadır. Allah (Subhanehu ve Teâlâ) şöyle buyurur: “Kendilerine Kitap'tan bir nasip verilmiş olanları görmüyor musun? Onlar “cibt”e ve “tâğût”a inanıyorlar.” (4 Nisa/51) “⁷³

Şeyh Süleyman b. Sehman şöyle der: “Şayet tağutlara muhakeme olmak küfürse burada ihtilaf ancak dünyalık bir meseleden dolayı olabilir. O halde senin dünya adına küfre girmen nasıl caiz olur? Bil ki! Allahu Teâlâ ve Rasul'u her şey den daha sevgili olmadıkça hiç kimse iman etmiş olamaz. Aynı şekilde Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) kendi çocuğundan, babasından ve bütün insanlardan daha sevgili olmadıkça hiç kimse iman etmiş olamaz. Bütün dünyanın gitse bile tağut'un mahkemesine muhakeme olmak senin için asla caiz değildir. Şayet ya elindeki her şeyi vereceksin veya Tağut'a muhakeme olacaksın denilirse sana farz olan şey elindeki her şeyi vermen fakat asla tağut'a muhakeme olmamandır.”⁷⁴

“İnsan hakları örgütünden yardım almak caiz midir?” şeklinde bir soruya cevap veren Şeyh Uşame eş-Şami böyle örgütlerden Müslümanların bir takım haklarını kazanmaları için yardım talep etmelerinin caiz olduğunu söyledikten sonra şu hatırlatmayı da ihmal etmemiştir:

“Ancak bu yardım talep etme konusu onların küfür kanunlarına uygun bir şekilde muhakeme olmak türünden olursa bu elbette caiz değildir. Zira böylesi bir amelde rıza ve ihtiyar dâhilinde tağutu hakem tayin etmektir. Hâlbuki bize emredilen tağutları reddetmektir. Onları

⁷¹ Kitabut tevhitşerhi nisa 60. Ayetin tefsiri babı.

⁷² Risaletu manat tağut

⁷³ Mecmuu-l Fetava 28/199

⁷⁴ Ed-Dureru-s Seniyye, 10/510

Tağuta Muhakeme Olmanın İslam'daki Hükümü

hakem tayin etmek değil ki... Tağuta muhakeme olmak küfürdür. Böylesi bir amelden Allah'a sığınırız."⁷⁵

Şeyh Ebu Muhammed el-Makdisî malı çalınan bir kimsenin polise şikâyet etmesine dair sorulan bir soruya verdiği cevapta ise şöyle demektedir:

"Şayet kişi ırzına, nefesine, malına yönelik herhangi bir zalimin yaptığı zulmü kaldırma adına polis ve benzerleri kurumlara şikâyetinde bulunuyorsa, bu zulmü kaldırma adına başka hiçbir şeye güç yetiremiyorsa ve özellikle mustazafsa biz böylesi kişileri tekfir etmiyoruz. Hatta bu kişi, zalimi korkutma adına mahkemeye gideceğini ima etse bile (ancak böyle bir niyet taşımasa ve muhakemeye gitmese) yine tekfir etmiyoruz. Hakını alsa da almasa da fiili olarak muhakemeye gitmediği sürece sadece şikâyetinden dolayı kişileri tekfir etmiyoruz."⁷⁶

İbn kesir rahimehullah şöyle dedi;

"Allahu teala, kendi şerefli ve mukaddes zatına yemin ederek buyuruyor ki; bütün işlerde Resulullah sav'i hakem kılmadıkça hiç kimse gerçekten iman etmiş olmaz. Onun verdiği hüküm, gizli ve açık olarak her zaman kendisine bağlı kalınması gereken vacip gerçektir. Bunun içindir ki; "Sonra da verdiğin hükümden içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın tam manası ile kabullenmedikçe iman etmiş olmazlar" buyurmuştur. Yani müminler seni hakem tayin ettiklerinde içlerinden sana itaat ederler. Senin verdiğin hükme karşı içlerinde herhangi bir sıkıntı duymazlar. İçleri ve dışları ile bu hükme uyarlar. Karşı koymadan, müdafaa ve münakaşa yapmadan bu hükme tamamiyle teslim olurlar."⁷⁷

İbn kesir rahimehullah şöyle dedi;

"Her kim mensuh şeriatlere muhakeme olur, nebilerin sonuncusu Muhammed sav'e inen şeriata muhakeme olmaz ise muhakkak kâfir olur. Durum böyle iken acaba İslam şeriatını terk ederek yasak'a muhakeme olan, yasak kanunlarını İslam kanunlarından daha önde tutan kişinin durumu nasıl olur acaba? Bilinsin ki böyle yapan kimse Müslümanları icması ile kâfir olmuştur.

İbn Kesir'in tefsirini şerh eden Ahmed Şakir şöyle dedi;

"Buna rağmen Müslümanların, kendi vatanlarında müşrik, putperest, Avrupalılardan alınmış kanunlarla hüküm vermeleri caiz olur mu? İnsanların heva ve heveslerinden kaynaklanan, istedikleri zaman değiştirdikleri, Kuran ve sünnete uygun olup olmadığına bakmadan koydukları kanunlarla Müslümanlara hüküm vermeleri caiz olur mu? Elbette caiz değildir.

Müslümanlar, Tatar egemenliği dönemi istisna edilirse, hiçbir tarihte böyle bir bela ile karşı karşıya kalmamışlardı. İslam tarihinde en karanlık devre sayılan Tatar egemenliği döneminde bile Müslümanlar bu kâfir anayasaya boyun eğmemişlerdir. Müslümanların dinlerinde ve şeriatlarındaki sebatları Tatarları İslam potasında eritmiş, yaptıklarından hiçbir eser bırakmamış ve yine İslam galip gelmiştir. Müslümanlar hiçbir zaman hâkim güç Tatarların kökü ve zalim siyasal rejimlerini kabullenmedikleri gibi yeni yetişen nesillerinin öğrenmesine de rıza göstermemişlerdir. Bu sebat ve inanç karşısında Tatar egemenliğinin rejimi çabucak yok olup gitmiştir.

Sekizinci asırda İslam düşmanı olarak ortaya çıkan Cengiz han'ın koyduğu anayasa hakkında İbn Kesir'in isabetli tefsirini gördünüz mü? Tatarlar zamanındaki İbn Kesir'in anlattığı durum, bizim zamanımızdaki duruma benzemiyor mu? Fakat bu iki dönem arasında bir tek fark vardır;

⁷⁵ Tevhid&Cihad Menberi Fetva Kurulu Üyesi Şeyh Ebu Usame eş-Şami'nin verdiği bir fetvadan alıntı

⁷⁶ "Tağuta Muhakeme Konusunda Mühim Fetva" isimli fetvasından alıntı

⁷⁷ Tefsiru ibn Kesir 1/553

Tatarlar zamanındaki Kuran ve sünnetten kaynaklanmayan kanunlar hâkim olan belli bir tabaka için geçerli idi. Bundan dolayı bu dönem çabuk bitti. O hâkim tabakadan sonradan Müslümanların sağlam imanı karşısında yok olup gitti ve yaptıklarından bir eser kalmadı.

Oysa bugün Müslümanların hali çok daha kötüdür. Zulüm ve karanlık daha beterdir. Çünkü ümmetin büyük bölümü, İslam dışı kanunların potasında erime tehlikesi ile karşı karşıya kalmıştır. Günümüzdeki bu kanunlar, küfrü açıkça belli olan adamın ortaya koymuş olduğu yasak'tan farksızdır. Üstelik bu kanunları koyanlar Müslüman olduklarını iddia ediyorlar. Sonra bu kanunları Müslümanların çocuklarına öğretiyorlar. Sonra da hem babalar hem çocuklar bu kanunları öğrendikleri için gurur duyuyorlar. Böylece bu çağdaş yasaklara inananlar bağlanarak onların peşine düşmüşlerdir.

Aynı zamanda bu çağdaş yasaklara muhalefet edip onları ret ederek dinlerine ve Allah'ın şeriatına davet edenleri hor ve hakir görüyor onlara gerici ve yobaz diyorlar. Bununla da yetinmeyip İslami hükümlere el atarak onları da yasaklarına yani bu yeni dinlerine, hokkabazlık ve hile ile uydurmaya çalışıyorlar. Bunu da bazen yumuşakça ve kandırma yolunu bazen de ellerindeki kuvvetleri kullanarak yapıyorlar. Yaptıkları şeyi din ile devlet işlerini ayırmak niyetiyle yaptıklarını da utanmadan açık bir şekilde ilan ediyorlar.

Durum böyle iken herhangi bir müslümanın ortaya konmuş olan bu yeni dini yasaları kabul etmesi caiz olur mu?

Veya âlim olsun cahil olsun herhangi bir babanın çocuğunu bunları öğrenmeye bunlara itikat etmeye bunlarla amel etmeye göndermesi caiz olur mu?

Veya bir müslümanın bu çağdaş yesak dinine göre hâkimlik görevini icra etmesi caiz olur mu?

Zannetmiyorum ki dinini bilen ona tam inanan, bu Kuran'ın Allah tarafından Resulullah sav'e indirildiğine, bu muhkem kitaba batılın hiçbir yönden yaklaşılamayacağına, Allahu tealaya ve Resulullah sav'in getirdiklerine itaatın farz olduğuna iman eden bir insan, bu sorulara olumlu cevap versin ve tereddüt etmeden bunun kesin batıl olduğunu bilmesin. Hatta bu çağdaş yasaklara göre hâkimlik yapmanın caiz olmayıp küfür olduğunu görmesin...

Kuran ve sünnetten kaynaklanmayan, insanların heva ve heveslerine göre konulan bu kanunlar hakkında İslam'ın verdiği hüküm güneş gibi açıktır. Bu apaçık küfürdür. Bunda üstü kapalı birşe yoktur. Kim olursa olsun hiçbir müslümanın bu kanunları kabul edip itaat etme konusunda geçerli bir mazereti yoktur. Herkes bu konuda dikkatli olsun. Herkes kendisinden mesuldür.

Âlimler hakkı söyleyerek bunun küfür olduğunu haykırırlar. Bunu herkese tebliğ etsinler. Bu konuda gevşemesinler, kimseden korkmasınlar. Çağdaş yasakın kulları, onun destekleyicileri benim için yobaz, gerici v.b. şeyler söyleyeceklerdir. Diledikleri şeyi söylesinler. Hüçbür zaman hakkımda söylenenleri önemsemedim. Ben, söylemem gerekenleri söyledim.”⁷⁸

Nebi sav gece namazında şöyle derdi; “... Allah'ım sana teslim oldum. Sana iman ettim. Sana tevekkül ettim. Sana yöneldim. Sana muhakeme oldum...”⁷⁹

Ebu Davud'un naklettiğine göre; Şureyh babası Hani'den rivayet ettiğine göre Resulullah sav'in yanına geldiklerinde kavminin onu Ebul Hakem olarak künyelendirdiğini duydu. Onu yanına çağırdı. Dedi ki; “Allah hakemdir. Hüküm onundur. Niye kavmin seni hakemin babası diye isimlendiriyor?” dedi ki; “Kavmim bir şeyde ihtilaf ettiler mi bana gelirlerdi de ben de aralarında hükmederdim ve iki tarafta buna razı olurdu. Dedi ki; “Bundan daha güzeli senin çocukların var

⁷⁸ Umdetut Tefsir 4/171-174

⁷⁹ İbn Abbas'tan Sahihu Buhari

Tağuta Muhakeme Olmanın İslam'daki Hükümü

mi?” dedi ki; “Şureyh, Müslim ve Abdullah.” Dedi ki; “En büyüğü hangisi?” dedi ki; “Şureyh.” Dedi ki; “Sen Ebu Şureyh’sin.”

Bazı alimlerin taşuta muhakeme hakkında sarf ettikleri sözler;

İbn Hazm El Endulusi;

“ ‘Rabbine andolsun ki aralarında çıkan anlaşmazlıklarda seni hakem tayin etmedikçe, sonra da verdiği karara içlerinde hiçbir sıkıntı hissetmeden tam bir teslimiyet ile teslim olmadıkça iman etmiş olamazlar.’⁸⁰ Allah subhanehu ve Teala nefsine yemin ederek ortaya çıkan herşey de resule muhakeme olmadan imanin olmayacağını nas etti. Sonra nefsinde hiçbir sıkıntı duymadan tam bir teslimiyet ile teslim olmadıkça iman edemeyeceklerinden bahsetti. Muhakeme kalbin teslimiyetinin dışında başka birşeydir. İşte bu imandır ki onunla gelmeyenin imanı yoktur.”⁸¹

Nisa 65. Ayet hakkında yine dedi ki; “ Bu akleden ve sakınan aynı zamanda Allah’a ve ahiret gününe iman eden herkese yeterde artar bile. İşte bu rabbinin ondan aldığı ahdin ta kendisidir. Allah’ın onun hakkında varid olan vasiyyetidir. İnsan nefsinin teftiş etmesi lazımdır. Eğer nefsinde Nebi sallahu aleyhi ve sellem’den sahih olan ve ona ulaşan hükümlerinde nefsinde bir şey bulursa, ya da Resulden gelene iman noktasında teslimiyetsizlik bulursa, nefsinin falanın ve filanın sözlerine meyleder bir halde bulursa, yada başkasının kıyas ve istihsanına meyleder şekilde bulursa ya da nefsinin anlaşmazlığa düştüğü meselelerde başkasına muhakeme olma noktasında görürse, ne zaman ondan başkasını doğrularsa iyi bilsin ki Allah yemin etmiştir. Onun sözü haktır. Böyle biri iman etmiş ve doğrulamış olamaz. Eğer mümin değilse kafirdir. Üçüncü bir kısım yoktur.”⁸²

Aynı şekilde Allah’ın şu sözü hakkında dedi ki; **“ Her kim resule kendisine doğru yol belli olduktan sonra muhalefet ederse ve müminlerin yolundan başka bir yola uyarsa biz onu girdiği yolda bırakırız da öylece cehenneme varır. Onun varacağı yer ne kadar da kötüdür.”⁸³ “ Ebu Muhammed dedi ki; bu ayet bunu yapanın tekfirine nas olmuştur. Her kim müminlerin yolundan başka yollara uyarsa işte o müminlerden değildir. Biz ona deriz ki; müminlerin yolundan başka yollara uyan her halde kafir olmaz. Zina, içki içmek, insanların mallarını batılla yemek de müminlerin yolundan değildir. Bu noktalarda müminlerin yolundan başka yollara uyanlar bunları yapmakla beraber kafir olmazlar. Ancak Allah’ın şu burhanındaki söz ise; **“Rabbine andolsun ki aralarında çıkan anlaşmazlıklarda seni hakem tayin etmedikçe, sonra da verdiği karara içlerinde hiçbir sıkıntı hissetmeden tam bir teslimiyet ile teslim olmadıkça iman etmiş olamazlar.”⁸⁴ Ebu Muhammed dedi ki; işte bu nas hiçbir teville ihtimali olmayan asıl olarak zahirinden çıkaracak hiçbir nassın gelmediği ve imanın bazı yönlerinden ihtisas yapacak bir nassın gelmediği naştir.”⁸⁵****

Yine İbn Hazm dedi ki; “ Allah Subhanehu ve Teala Nebiye muhakeme olmayı iman olarak isimlendirdi. Allah bunsuz imanin olmayacağından bahsetti. Bununla beraber hükmettiği şeyde hiçbir sıkıntının duyulmaması gerektiğini haber verdi. Şu sahihtir ki, iman amel, itikat ve sözdür. Tahkim ameldir. Ancak söz ile beraber olabilir. Kalpte hiçbir sıkıntının olmaması ise itikattir.”⁸⁶

⁸⁰ Nisa 65

⁸¹ Fasl 3/235

⁸² İhkam Fi Usulul Ahkam 1/97

⁸³ Nisa 115

⁸⁴ Nisa 65

⁸⁵ Fasl 3/293

⁸⁶ Durre 338

Cemaluddin Kasımı;

Cemaluddin Kasımı bilinen tefsiri olan ‘ Mahasinit Tevil’ adlı tefsirinde Nisa Suresi 60. Ayetin tefsirinde dedi ki;

“ Kadı İyad dedi ki; bu tağuta muhakemenin küfür gibi olması vaciptir. Muhammed sallahu aleyhi ve sellem’in hükmüne razı olmaması ise küfürdür. Buna bir çok yön delalet ediyor;

Birincisi; Allah dedi ki; **‘Onlar tağuta muhakeme olmak istiyorlar halbuki onu reddetmek ile emrolunmuşlardı’** Tağuta muhakemeyi ona iman kıldı. Şüphe yoktur ki tağuta iman Allah’a küfretmektir. Tıpkı tağutu inkar etmenin Allah’a iman olması gibidir.

İkincisi; Allah’ın şu sözü; **‘Rabbine andolsun ki aralarında çıkan anlaşmazlıklarda seni hakem tayin etmedikçe, sonra da verdiğin karara içlerinde hiçbir sıkıntı hissetmeden tam bir teslimiyet ile teslim olmadıkça iman etmiş olamazlar.’**⁸⁷ İşte bu resulün hükmüne razı olmayanın tekfirinin nassıdır.

Hakim dedi ki; delalet ediyor ki onun hükmüne razı olmayanlar kafirdir. Ömer’in fiilinden varid olan ve munafığı öldürmesi delalet ediyor ki, onun kanı heder olmuştur ne kısas gerekir ne de diyet.

Burada bir furu daha vardır ki; şöyle denir; eğer iki kişi farzi bir işte ihtilaf ederse ve ikisinden biri müslümanların hükmüne çağırıyor ise, ikinciside eğer bundan yüz çevirip sapık hakime muhakeme talep ediyor ise bununla tekfir edilir. Çünkü burada küfrün şiarlarına rıza vardır.”⁸⁸

Şeyhulislam İbn Teymiyye;

Şeyhulislam İbn Teymiyye dedi ki; “ Bunun için Allah’ın kitabı dışındakilerle hükmeden hükmüne başvurulun hakimi tağut olarak isimlendirdi.”⁸⁹

Yine dedi ki; “ **‘Eğer Allah’a ve Resulüne çağırılırlarsa aralarında hükmolunmaları için şüphesiz müminlerin sözü işittik ve itaat ettik demektir. İşte onlar kurtuluşa erenlerdir.’**⁹⁰ Allah subhanehu ve Teala beyan etti ki; her kim resule itaatten yüzçevirir ve onun hükmünden yüz çevirirse o munafıklardandır ve müslümanlardan değildir. Mümin işittik ve itaat ettik diyendir. Eğer nifak sabit oluyor, imanda mücerred resulün hükmünden yüz çevirip, ondan başkasına muhakemeyi istemek ile yok oluyorsa ki bu sadece terk etmek ile oluyor. Belki de bunun sebebi şehvetin kuvvetidir. O zaman söver veya ona eksiklik izafe ederse hali nasıl olur?”⁹¹

Burada ki nifaktan kastı kişiyi dinden çıkaran büyük nifaktır. Çünkü kıyas ettiği meseleler ‘Eğer söver yada eksiklik nispet ederse’ söleri ile ortadadır. Bunlar üzerine icma edilen küfürlerdir. Aynı şekilde ‘ sadece terk etmek ile’ sözünde ortaya koyuyor ki burada küfrü sadece inkar veya istihlale bağlamadı.

Yine dedi ki; “ Ömer’den zikredildiği gibi o Nebi sallahu aleyhi ve sellem’in hükmüne razı olmayan adamı öldürmüştür. Kuran ona muvafakat ederek inmiştir. Öyleyse resulün hükmünü eleştirenin hali nasıl olur?”⁹²

⁸⁷ Nisa 65

⁸⁸ Muhasinit Tevil 2/368

⁸⁹ Mecmuatul Fetava 28/201

⁹⁰ Nur 51

⁹¹ Sarimul Meslul 38

⁹² Sarimul Meslul 528

Tağuta Muhakeme Olmanın İslam'daki Hükümü

İbnul Kayyum;

İbnul Kayyum dedi ki; “ Her kim hasmını Kitap ve sünnetin dışına muhakeme olmaya çağırırsa tağuta muhakeme olmuştur. Onu red etmek ile emrolunmuştu. Kul tağutu inkar etmiş olamaz taki hükmü yalnız Allah’a has kılarak ancak olabilir.”⁹³

Nisa suresi 65. Ayetin tefisirinde dedi ki; “ Yemin etti ki aralarında çıkan anlaşmazlıklarda resulüne muhakeme olmadan iman etmiş olamazlar. Aynı şekilde nefsilerindeki sıkıntıyı kaldırmadan ve öyle ki hükmüne tam teslim olmadıkça iman edemeyeceklerine yemin etti. İşte bu hükmüne razı olmanın haikatidir. Muhakeme olmak İslam makamıdır. Sıkıntının kalmaması iman makamıdır. Tam teslimiyet ise ihsan makamıdır.”⁹⁴

Burada Muhakeme olmak İslam makamıdır sözüne dikkat çekmek istiyoruz. Tağuta muhakeme olmak da ona teslim olmak demektir. Ancak yoldan eza verici birşeyi kaldırmak da islamdır. Burada ilmi bir açıdan tafsilatın bulunduğu açıktır ki inşallah kitabın ilerleyen kısmında bu tafsilattan detaylı bir şekilde bahsedeceğiz.

İmam Şevkani;

Zamanındaki şerhleri ve devletlerin durumunu anlatırken Allah’ın şeriatı ile hükmetmeyen etraf bölgelerdeki ülkelerin küfrünü beyan ederken şöyle dedi; “ Şüphe yoktur ki bu Allah’ın resulünün dili ile gönderdiği, kulları için seçtiği ve resulünün dili ile insanlara emrettiği şeriata küfretmektir. Bilakis onlar Adem aleyhisselam buyana gelen bütün şeriatlara küfretmişlerdir bu yaptıkları ile. İşte bunlarla cihad edip savaşmak belirli birşeydir öyle ki Allah’ın ahkâmını kabul edene kadar böyledir. Bunu ilan edene ve bu temiz şeriat ile hükmedene kadar şeytani ve tağuti bütün şeylerden çıkana kadar onlarla savaşmak vaciptir.”⁹⁵

Abdurrahman ibn Hasan Ali Şeyh;

Kitabut Tevhid’in şerhi olan Fethul Mecid’de şu ayet hakkında dedi ki; “**Sana ve senden önceki indirilenlere iman ettiklerini iddia edenleri görmedin mi onlar tağuta muhakeme olmak istiyorlar. Halbuki onu inkar etmek ile emrolunmuşlardı. Şeytan onları apaçık sapıklık ile saptırmak istemektedir.**”⁹⁶ “ Her kim insanlar arasında hükmetme meselesinde Allah’ın ve resulünün emrine muhalefet ederse, ya da hevasının istediğine uymayı isterse boynundan İslam’ın ve İman’ın ipini çıkarmıştır. Kendisini mümin de zannetse bu böyledir. Bunu irade edeni Allah inkar etti. Onların şu sözü ile yalancılığını garantiledi; ‘ **zannedyorlar**’ imanın iptal etti. ‘ **zannedyorlar**’ sözü genelde bir iddia da olan ve bu iddiasında yalancı olanlar için kullanılır. Vacibin muhalifine olması ve onu nefyedicek amel işlemesindendir. Bunu şu söz tahkik ediyor; ‘ **Halbuki inkar etmek ile emrounmuşlardı**’ çünkü tağutu red imanın şartıdır. Tıpkı Bakara suresindeki ayette olduğu gibi bunu inkar etmeyen muvahhid olamaz. Tevhid bütün amellerin kendisi ile ya sahih olacağı ya da olmadığından dolayı ifsad olacağı imanın esasıdır. Bu Allah’ın şu

⁹³ Tarikul Hicretayn 73

⁹⁴ Medaricus Salikiyn 2/201

⁹⁵ Devaul Acil 33

⁹⁶ Nisa 60

sözünde çok açıktır. “ **Her kim tağutu inkar eder Allah’a iman ederse kopması mümkün olmayan sapasağlam bir kulpa yapışmıştır.**”⁹⁷ Bunun için tağuta muhakeme olmak ona iman etmektir.”

Ebu Suud;

Ebu Suud tefsirinde bu ayetin hakkında dedi ki; “ Burada taaccup ve kötüleme tağuta muhakemeyi irade etmektir yoksa bizzat ona muhakeme olmak değildir. Onu irade etmenin acayıplığı gerektirdiği noktasında uyarmaktadır. Bunun(Yani tağuta muhakemenin) gerçekleşmesi gerekmez. O zaman(Tağuta muhakemeyi irade edenin tağuta muhakeme olduğu zamanki) zannın ne olur?”

Süleyman ibn Abdullah;

Kitabut Tevhid’e yaptığı şerh olan ‘Teysirul Azizil Hamid’ adlı eserinde Nisa suresi 60. Ayetin tefsirinde diyor ki; “ Her kim Lailaheillallah’ı bilirse Allah’ın hükmüne boyun eğmesi gerekir. Onun katından Resulünün eli ile gelene teslim olması gerekir. Her kim Lailaheillallah derse sonra da tartışma noktalarında resulün muhakemesinden başkasına giderse şehadetinde yalancıdır.”

Yine dedi ki; “ **‘Onu inkar etmek ile emrolunmuşlardı’** yani tağutu, bunda tağuta muhakeme olmanın imanı yok ettiğini ve imanın zıddı olduğunun delili vardır. İmanı ancak bunu inkar etmek ile ve ona muhakemeyi terk etmek ile olabilir. Her kim tağutu inkar etmedi ise Allah’a mümin olmamıştır. **‘Şeytan onları apaçık sapıklık ile saptırmak istiyor’** yani; çünkü Allah’ın ve resulünün dışında tağuta muhakeme olmayı irade etmek şeytana itaat etmektir. O ashabını cehennem ashabı olmaya çağırır. Kitap ve sünnetin dışındaki tağuta muhakeme olmayı terk etmek farzlardandır. Ona muhakeme olanlar ise mümin değillerdir ve müslüman değildirler.”

Hamid ibn Nasır Ali Mamar;

“ Bundan daha belîğ olan Allah’ın şu sözüdür; “ **Bir şeyde ihtilaf ettiğiniz zaman onu eğer Allah’a ve ahiret gününe iman etti iseniz Allah’a ve resulüne döndürün...**”⁹⁸ Bunda insanların dinlerinde asıllarda ve furuda her ne ihtilaf ederlerse etsinler bu anlaşmazlıkları Allah’a ve Resulüne döndürmelerinin gerekliliği ve başkalarına döndürmemeleri gerektiğinin delili vardır. Bunun için dedi ki; **‘Eğer Allah’a ve ahiret gününe iman edenler iseniz’** işte bu şarttır ki şartı bittiğinde bağlı olduğu da biter. Delalet ediyor ki Allah’ın ve resulünün dışındakilere ihtilaflarda muhakeme olmak Allah’a ve ahiret gününe imanın dışına çıkmayı gerektirmektedir.”⁹⁹

Hamid ibn Atik;

Kuran sünnet ve icma ile sabittir ki, Tevrat ve İncil’e muhakeme olmak küfürdür. Öyleyse beşerin heva heveslerine muhakeme olmanın hükmü nedir?

⁹⁷ Bakara 256

⁹⁸ Nisa 59

⁹⁹ Memuatür Resail vel Mesail 173

Tağuta Muhakeme Olmanın İslam'daki Hükümü

Ebu basir Et- Tartusi'de İslam dininden çıkarılan ameller kitabında mahkeme meselesine ait bir başlık açtıktan ve meseleyi tafsilatlı bir şekilde izah ettikten sonra taşuta muhakeme olmanın küfür olduğunu ispat etmiştir. Daha sonra ise kendisi soru sorarak peki bir Müslüman elindeki malını gasp eden zalimden hakkını almak için bu mahkemelere başvurur ise bu küfür olur mu ya da bu müslümanın hükmü nedir diyerek cevaplar vermeye çalışmıştır. Meseleye dair tercihini şu sözlerle açıklamıştır;

“ Müslüman için asıl olan, herhangi bir konuda gasbedilmiş olan hakkını, bu kanunlara başvurmadan geri almak için elden gelen bütün gayreti göstermesidir. “

Ancak devamında şöyle bir hataya düşerek böyle biri de mahkemeye hakkını almak için giderse bunun bu başvurusunda bir sakınca olmadığını belirtmiştir. Buna delil olarak da Buhari'nin Abdurrahman ibn Avf'ta¹⁰⁰n yaptığı Resulullah sav'in şu sözünü rivayet etmiştir; “Amcalarımla birlikte Hilful mutetayyibin'e tanıklık ettim. Kızıl develerimin olmasını ona tercih etmem.”¹⁰¹ Aslında bu rivayet Ebu Basir'in zikrettiği şekilde lehine değil aleyhine bir delil teşkil etmektedir. Nasıl mı?

Bizler İslam'dan önceki Arap toplum hakkındaki bilgilere siyer kitaplarında rastlamaktayız. Öyleyse hilful fudul nedir ve o dönemki adli işler Mekke toplumun da nasıl işliyordu bunları bilmemiz lazım öncelikle. O yüzden siyer konusunda özlü bir eser hazırlayan prof. Muhammed Hamidullah'ın siyerinden bu meseleler ile alakalı bir iki nakil yapacağız.

“... Birçok defalar dünyevi maksatlarla kurulmuş olan¹⁰² Hilful fudul teşkilatının yeniden kurulmasında teşebbüsü ele alan kimse¹⁰³ o olmuştur. Genç ve yaşlı Mekkelilerden müteşekkil kalabalık bir kitle, zengin ve saygı gösterilen Abdullah ibn Cudan'ın evinde tertiplenen merasime katılmış ve şu yemini etmiştir:

‘Allah’a yemin ederiz ki, zulme uğrayanın yanında ve zalim ona gasp ettiği hakkını iade edene kadar hepimiz bir tek el gibi olacağız. Bu birlik, denizin bir kıl parçasını öğütüp yok edebileceği zamana kadar ve Hira ve Sebir dağları yeryüzünde dikili durduğu müddetçe devam edip gidecek ve zulme uğrayanın mali durumunun tam bir eşitliği ile birlikte devam edip gidecektir.’¹⁰⁴....

Hasam kabilesine mensup bir Yemenli kızı ile birlikte Hacc için Mekke'ye gelmişti. Mekke'nin kuvvetli kişilerinden Nubeyh ibnul Haccac'ın, bu kızı zor kullanarak babasının elinden çekip alması üzerine, kendisine hilful Fudul'dan yardım talep etmesi tavsiye edildi. Hemen anında Nuheybin evi kuşatıldı. Kendisini müdafaa dan aciz olan mütecaviz. Kalbini çalan bu pek cazip kız ile sadece bir gece geçirmesi için lütfetmelerini yalvardı durdu. Hiçbir şey Fudul sahiplerinin azmini gevşetemedi ve Nubeyh daha fazla gecikmeden kızı babasına teslim etti.¹⁰⁵

Zubeyd kabilesinden bir tacir mallarını satmak üzere Mekke'ye gelmişti. İlerde kendisinden birçok defalar bahsedeceğimiz. Ebu Cehl, diğer tüccarların bu Zubeydi ile alışverişe kalkmalarına mani oldu ve kendisi ise bu yabancıların mallarına pek düşük bir fiyat biçti. Ebu Cehl 'in tesiri o derece derindi ki kimse daha yüksek fiyat teklifine cesaret edemedi. Sıkıntıya düşen yabancı tüccar Muhammed sav'in evine geldi. Üç deve yükü mal, sahibi tarafından istenen fiyatı üzerinden onun satın alması üzerine, kötü tabiatı dillere destan Ebu Cehl gelip Resulullah sav ile

¹⁰⁰ FasI 3/235

¹⁰¹ Sahihul Edebul Mufred 441

¹⁰² Suheyli 1,91 İbn Manzur lisanul arab

¹⁰³ Munammak s 219, Suheyli Ravz 1,91

¹⁰⁴ Suheyli, İbn Habib Munammak s.219-340-341

¹⁰⁵ Suheyli Munammak s 48 56 341-43

şiddetli bir ağız kavgasına tutuştu. Muhtemeldir ki bu olay, bir daha asla uzlaşmayacak bir biçimde birbirlerinden uzaklaşmalarına bir başlangıç teşkil etmiştir.”¹⁰⁶

Bu bilgileri vererek nübüvvetten önceki dönem hakkında bilgilendirmiş olduktan sonra peygamberlikten sonraki dönem hakkında da şu kıssayı zikrederek bu meseleye noktayı koymuştur.

“Bu konuyu ilahi vazifesine başlamasından sonra cereyan eden bir hadise ile bitirelim; aynı Ebu Cehl, Araş kabilesinden bir araptan bazı şeyler satın almış ve fakat kararlaştırılan ücreti ödememişti. Ümitsizlik içinde tacir, Kabenin önüne vardı ve şikâyetle bulunmaya başladı. O sırada Ebu Cehl, Muhammed sav’ın Mekke’deki en belalı düşmanı haine gelmiş bulunuyordu. Kötü şakayı seven biri Araşlı bu yabancıya, hemen orada bulunan Muhammed sav’e durumu anlatmasını ve Ebu Cehl ile olan bu işi ancak onun halledebileceğini ifade etti. Bu sadece bir şakadan ibaretti ki; Muhammed sav ve Ebu Cehl arasındaki kötü münasebetler esasen herkes tarafından iyice bilinmekteydi. Bundan habersiz Araşlı yabancı peygamber efendimize gitti ve kendisine yardım etmesi için yalvardı yakardı. Muhammed sav hiç vakit geçirmeksizin ayağa kalktı. Araşlıyı da alarak Ebu Cehl’in evine vardı ziyaretlerinin sebebini öğrenmesi üzerine o derhal borcunu ödedi. Daha sonra Ebu Cehl durumu arkadaşlarına açıklarken, kapısı vurulduğunda bunu bütün evi saran bir yer sarsıntısı şeklinde duyduğun dan şaşkına dönüp son derece dehşete düştüğünü ve Muhammed sav ile birlikte ağzından köpükler saçan dev gibi azgın devenin de gelmiş bulunduğunu ve ‘Şayet Muhammed’i teskin için gecikseydim o azgın deve beni hırsıyla yiyip parçalayacaktı’¹⁰⁷ demek suretiyle belirtmiştir.”¹⁰⁸

Bu nakilleri burada zikretmemizin sebebi Hılful Fudulun mahiyetinin iyice anlaşılması içindir ki birazdan zikredeceğimiz nakiller ile göreceksiniz ki Mekke’de bir adli düzenin var olmasına rağmen bu topluluk kurulmuş ve insanlar haklarını Mekke’nin adli düzeninden değil bu sivil toplum örgütünden talep etmişlerdir.

“Her şeyden evvel Mekke’de kabile Hakemleri vardı. Şayet iki taraf uyuşamazlar ve akrabaların yahut aile reislerinin araya girmesi davayı halledemezse, taraflar kemal ve hikmet sahibi olduklarına dair ün salmış bazı şahsiyetlerin hakemliğine müracaat ediyorlardı.”¹⁰⁹

Bu nakil gösteriyor ki o zamanki Mekke döneminde de adli vakıalar yaşanıyor ve bu ihtilaflar bir takım hakemlerin hakemliğinde yapılıyordu ve onların hükümleri ile karara bağlanıyordu.

“Örf ve adet hakemlerin yünden elbiseler ve sarıklar sarmalarını istemektedir. Kâhinler renkli elbiseler giymekten sakınırlardı.”¹¹⁰

Tıpkı günümüzdeki tağuti mahkemelerdeki ibadet edilen putların üzerlerine giydikleri resmi kıyafetler gibi bir görüntü o zamanlarda da mevcut idi.

Mekkelilerin hâkimiyetleri altındaki Ukaz panayırında bazı devirlerde iki hâkime rastlanmaktadır. Birine ‘ticari ihtilaflar’ için, diğerine ‘istisnaf makamı olarak müracaat olunurdu. İnsanlar istisnai surette sırf Ukaz’a mahsus bir adet şeklinde bu mahkemenin açılışına iştirak ediyorlar ve memleketin en ücra köşelerinden buraya geliyorlardı.”¹¹¹

“Aynı şekilde muhtemelen bir mabedin veya mukaddes bir şeyin yakınında bulunan tahkim ağacından da bahsedilmektedir ki bunun altında hakem yerini alırdı.”¹¹²

¹⁰⁶ Muhammed Hamidullah’ın siyeri 1. Cilt sayfa 52-53-54

¹⁰⁷ İbn Hişam s.257

¹⁰⁸ Muhammed Hamidullah’ın siyeri 1. Cilt sayfa 54

¹⁰⁹ Muhammed Hamidullah’ın siyeri 2. Cilt sayfa 864

¹¹⁰ Muhammed Hamidullah’ın siyeri 2. Cilt 866

¹¹¹ Muhammed Hamidullah’ın siyeri 2. Cilt 866

¹¹² Muhammed Hamidullah’ın siyeri 2. Cilt 866

Tağuta Muhakeme Olmanın İslam'daki Hükümü

Bazı kardeşlerimiz bu meselede bazı noktalara dikkat çekerek demişlerdi ki, o zaman mahkeme mi vardı? Mahkeme sadece 4 duvar arası mı? Yâda mahkeme deki hâkimler bugün ki gibi hâkimlerin kıyafetleri gibi kıyafetler mi giyiyorlardı? İşte bu ve buna benzer sorular sorarak meseleye dair kafalarındaki bazı şüphelere dikkat çekiyorlardı. Ancak yaptığımız bu nakiller onların şüphelerini yok edecek niteliktedir. Bunlar siyer bilgisi de olmuş olsa, velev ki senetleri zayıf nakillerde olsa kafamızda kurgulayacağımız ve bunların hiçbirinin dönemde olmadığı fikrine kendimizi inandıracağımız zanlarımızdan daha kesin bilgilerdir. Sadece kafamızdaki zannı tahminlerimize uyararak o zaman da mahkemeler böyle değildi diyerek umum olan muhkem bir ayetin kapsamında istisna yapmak apaçık hata olacaktır.

Ayrıca meseleye dair bazı şüphelere de cevaplar vermek gerekir. Mesela eğer bu tür bir ihtilafın çözümü küfür ise eğer iki esnaf ya da iki kişi ya da iki kardeş herhangi iki kişi arasında çıkan yer kavgasını husumeti yâda anlaşmazlığı çözmeye çalışan kişiler de tağut olurlar böyle bir durumda bu amel de küfür olur diyenler olmuştur. Biz öncelikle deriz ki; biz bu sözü bir yerden hatırlıyoruz. Bu söz asrımızın mürcielerinin maide suresi 44. Ayetin tefsirinde önümüze attıkları hüccetleridir. Onlar da dediler ki eğer Allah'ın indirdiği ile hükmetmemek küfür ise çocuklarının arasındaki anlaşmazlığı çözmeye çalışan ve aralarında hükmeden baba da kâfirdir dediler. İşte onların bu sözüne ne kadar da benziyor. Hâlbuki bir babanın çocukları arasında hükmetmesinin küfür sayılması gibi bir şey söz konusu edilirse bir âlimin ictihad ile bir meselede hükmetmesi de küfür sayılmalıdır. Çünkü kadı da ictihadı ile insanlar arasında hükmeder. Bu iddiadaki insanlar Allah'ın şu kavlini görmediler mi?

"Eğer karı-kocanın aralarının açılmasından korkarsanız, erkeğin ailesinden bir hakem ve kadının ailesinden bir hakem gönderin. Onlar aralarını bulmak isterlerse Allah aralarını buldurur."¹¹³

Biz onlara öncelikle diyoruz ki; siz tağutun manasını anlamamışsınız. Çünkü ister sıradan bir müşrik, ister bir tağut, ister bir Yahudi veyahut isterse de bir kâhin olsun Allah'ın indirdiğinden başkası ile hükmeden bütün hâkimler¹¹⁴ tağuttur. Daha önce Şeyh Muhammed ibn Abdulvehhab'ın meseleye dair sözünü nakletmiştik. Milletvekilinden yardım alma meselesine gelince evet dediğiniz doğru milletvekilleri tağuttur. Ve onların makamını kullanarak yardım almak da mahkemesiz caizdir. Ancak kaçırdığınız ufak bir nokta var. Eğer bu milletvekilleri bize yapacakları yardım neticesinde sizden oy talep ederseler, yâda puta secde etmenizi veyahut Allah'a sövmenizi işte bu zamanda gene o milletvekilinden yardım almak caiz olmaz. Çünkü bir küfür işlemekten bize yardım etmeyeceğini beyan etmiştir. İşte mahkeme de budur. Bize belki gasp edilen malı iade ediyor ancak kendisine muhakeme olmak şartı ile bunu beyan ediyor. Yani kısacası bana ibadet et ondan sonra sana malını döndüreyim diyor. Kısa ve öz olarak eğer kâfirlerin bize gasp edilen malımızı döndürmeleri Allah'ın ve Resulünün ibadet diye nitelendirdiği bir fiili tağutlara sarf etmemiz şartına bağlı ise işte bu zaman böyle bir yardım mutlak manada caiz değildir. Bu fiili işleyen de Allah'a ortak koşmuştur. Tabii ki her zaman için ikrah hali söylediğimiz bu durumlardan hariçtir. Zaten bir şeyin ikrah halinde caiz olmasını kabul etmek demek onun aslında küfür olduğunu kabul etmek demektir.

Peki, bu ayette de aradaki anlaşmazlığı tıpkı hakem olayı denen tarihte yaşanan ilk fitnelerden biri olan ve haricilerin türediği olay akıllara gelmedi mi? Hariciler böyle bir fiile küfür dediler ve sahabenin büyüklerini tekfir ettiler. Öyleyse biz nasıl olurda iki esnaf arasındaki anlaşmazlığı çözmeye çalışan üçüncü esnaf için tağut diğer ikisi de Allah'a ve resulüne

¹¹³ Nisa 35

¹¹⁴ Burada aslen şeraitle hükmeden yalnız rüşvet aldığı için bir meselede Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyen hâkimden bahsetmiyoruz.

muhakemeyi bırakıp tağuta muhakeme olan kâfirlerdir diyebiliriz... Siz bu sözü hiç düşünmeden söylediniz.

Öyleyse meseleyi daha da karmaşık hale getirmeden cevaplamaya çalışalım.

Birincisi; bu iki hâkim arasındaki fark birinin hükmederken kaynağının kuran ve sünnet olması diğerinin ise kaynağının beşeri kanunlar olmasıdır. Yani mastar önemlidir.

İkincisi; böyle bir durum yani babanın iki çocuğu arasındaki anlaşmazlığı çözmesi de mahkeme değil sulhtur. Sulh ise caizdir. Allah ise ayette “Sulh ise hayırlıdır” diyor.

Üçüncüsü; Şeyh İbrahim Ali Şeyh kendisine dönemlerindeki kâfir kabile reislerinin yanında sulh yapma hakkında sorulan sorulara verdiği cevapta bunun caiz olduğunu belirtmiştir. Aynı şeyh Suud’da ticaret odasına bağlı yabancı bankaların ticari ihtilaflarını çözmek için kurulan mahkemelere muhakeme sorulduğunda ise bunun İslam’dan çıkaran bir amel olduğuna dair fetvası da muteber kaynaklarda mevcuttur.¹¹⁵

Dördüncüsü; Şeyh Muhammed ibn Abdulvehhab tağutun manası hakkında yazdığı risalesinde tağutların çok olduğunu ancak başlıcalarının 5 olduğunu ve bunlardan birinin de Allah’ın indirdiği ile hükmetmeyen hâkim olduğunu söyler ve Maide 44. Ayeti delil getirir. Eğer bir Müslüman hâkim bir meselede Allah’ın indirdiği ile hükmetmez ise o da mı kâfir olur? Buna benzer birçok soru çıkar ki konumuz Maide suresi 44. Ayetin tefsiri değildir ve onu da zikredersek mesele uzar. Ancak böyle bir durumda kâfir olmaz. Çünkü tağut Allah’ın şeriatı ile hükmetmeyen hâkimdir. Yasaklanan ona muhakeme olmaktır.

Kısacası bu bir mahkeme değil bir sulhtur. O yüzden burada muhakeme söz konusu olmadığı için ne Allah’ın indirdiği ile hükmetmeyen hâkim ne de Allah’tan başkasına muhakeme olan birinin durumunun konuşulması doğru değildir.

Ortaya atılan şüphelerden bir tanesine de şudur; eğer mahkemenin vereceği karar şariat ile mutabık ise burada tağuta muhakeme olmak caizdir dediler. Bu mahkeme ayet de bahsedilen mahkeme değildir. Bu sadece yardım almadır dediler. Ayette küfür olarak bahsedilen mahkeme Allah’ın haramını helal helalini haram kılma meselesindeki Allah’ın teşrisinin dışında ortaya konulan teşrilerdir yoksa gasp edilen malı almak değildir dediler. Ayrıca bu kişiler şu ayeti de delil göstererek bu meselenin böyle anlaşılmaması durumunda zorluk olacağını ve zorluk anlarında ise domuz etinin bile helal olacağını delil getirdiler.

Allah’ın izni ile bunun da cevabı yanımızda mevcuttur. Eğer bizim önümüzde tağuta muhakeme olmak aslen sabit ise usuldeki şu kaideyi ‘Zaruretler mahzurlu şeyleri mübah kılar’ kaidesini zikrederek malımızı zaruretten dolayı alabiliriz dediler. Hâlbuki bu kaide de dikkat etmedikleri bir nokta vardı. Zaruret mahzurlu şeyleri mübah kılar yoksa şirki mübah kılmaz. Seleften hiç kimse zaruretin şirki helal sayacağını söylememiştir. Şeyhulislam İbn Teymiyye bu mesele ile alakalı şöyle demiştir;

Yasaklanmış öyle şeyler vardır ki, bunlar hiç kimseye hiçbir halde mübah olmaz; fuhşiyatlar, zulm, şirk ve Allah adına ilimsizce konuşmak.”¹¹⁶

Gene başka bir yerde;

“Şeriatın mübah kılmadığı ve mübahlığının hiçbir zaruret olsun zaruret olmasın mübahlığına izin vermediği şeyler; şirk, fuhşiyat, zulm ve Allah adına ilimsizce söz söylemek. Zikredilen bu dört şey Allah’ın şu kavlinedir. “ Deki; rabbim gizli açık fuhşiyatı, haksızca azgınlığı ve günahı, Allah’ın delil indirmedeği şeyi ona ortak koşmayı ve bilmediğiniz şeyi onun hakkında söylemenizi haram kıldı.” İşte bu ayette zikredilen şeyler Allah’ın göndermiş olduğu bütün

¹¹⁵ Bu fetvaları tevhit ve cihad minberi adlı sitede ‘Fetava et tahakum’ adlı kitapta bulabilirsiniz.

¹¹⁶ Mecmuatul Fetava 14/477

Tağuta Muhakeme Olmanın İslam'daki Hükümü

peygamberlerin dinlerinde haram kılınmıştır. Bunlardan hiçbirisi kesinlikle mubah olmaz. Hangi hal olursa olsun mubah olmaz.”¹¹⁷

Gene dedi ki;

“Şüphesiz şirk, Allah adına ilimsizce söz söylemek, gizli ve açık fuhşiyatlar ve zulümde hiçbir şekilde maslahattan bir şey olamaz.”¹¹⁸

Şeyh Allame Hamid bin Atik bu sözlerle reddiye olarak dedi ki;

“ ‘Her kim zorda kalırsa haddi aşmayarak ve zarara vermeyerek yemesinde bir günah yoktur’ Zarar hâsıl olduğu zaman zarar vermemek ve haddi aşmamak şartını koydu. Bu iki şey arasındaki fark göz sahibi olan kimseye kapalı kalmaz.” Sonra şöyle dedi. “ Acaba zarurette ölünün mübahlığın da şirki isteyerek işlemenin cevazı mı vardır? Bu hür cariyeler ile sıkıntı ve korku anında evlenmenin cevazından kız kardeşi ve kızı ile evlenmenin cevazının çıkarıldığı kıyas gibi değil midir? Bu tıpkı şu kıyas gibidir; Yahudiler dediler ki “Şüphesiz ticaretle faiz gibidir.””¹¹⁹

Allah kitabında tağuta muhakeme olmayı haram saydı ve bunu küfür kıldı. On kadar nassın hiçbirinde Allah tağuta muhakemeyi zaruret halinde helal saymadı.

“Eğer herhangi bir konuda anlaşmazlığa düşerseniz, Allah’a ve ahret gününe inanıyorsanız onu hemen Allah’a ve Resulüne götürünüz. Bu daha hayırlı netice itibarı ile daha güzeldir.”¹²⁰

“Hayır, rabbine andolsun ki onlar aralarında çıkan anlaşmazlıklarda seni hakem tayin etmedikçe ve senin verdiği karardan dolayı içlerinde bir zorluk hissetmeden ve verdiği hükme tam bir teslimiyet ile teslim olmadıkça iman etmiş olmazlar.”¹²¹

Şeyh İbrahim Ali Şeyh dedi ki;

“Birinci ayeti iyi düşün. Nasıl da ‘şey’ nekire olarak zikretti. Şartın geçmişinde şöyle dedi; ‘Eğer anlaşmazlığa düşerseniz’ buradaki fayda umumdur. İhtilafın çeşidi ve miktarı ne olursa olsun. Sonra bunu nasıl da Allah’a ve ahret gününe iman şartı kıldı. ‘Eğer Allah’a ve ahret gününe iman ediyorsanız’ ...”

Sonra sözlerine şu cümleler ile devam etti;

“ Bugün tam bunun zıddına dünyanın ihtiyacına göre kanunlarla hükmettiler. Bilakis bu kanunlara muhakeme olmayı zaruri kıldılar. Bu Resulullah sav’in getirdiğine suizan beslemektir... Şüphesiz ismi mavsul umum sigasından ulaştığı iledir usulcülerin ve diğerlerinin yanında. Bu genellikle cinsler ve çeşitler bakımındandır. Burada şu çeşit veya bu çeşit ihtilaf diye bir fark yoktur. Tıpkı az ile çok arasında fark olmadığı gibi.”¹²²

Eğer bu yanında sabitleşti ise şunu bilmen gerekir ki, Allah sadece ikrah altındakine bu ruhsatı vermiştir.

Şeyh Muhammed ibn Abdulvehhab dedi ki;

“Allah bunlardan sadece ikrah altında olup da kalbi iman le mutamin olanları özürlü kıldı. Ancak bunun dışındakiler imanlarından sonra kâfir olmuşlardır. Korkmasından veya yaşadığı yerden dolayı bu fiili işlemesi, vatanından ailesinden, malından ve ehline zarar gelmesinden dolayı bunu yapması da eşittir. Yada ikrahın dışında şaka olarak yada bunun dışında başka niyetlerle işlemesi aynıdır. Ayet buna iki yönden delalet etmektedir;

Birincisi; ‘ancak zorlanan hariç’ Allah ikrah halinin dışını burada istisna yapmamıştır. Malumdur ki insan ancak söze ve fiile zorlanabilir. Kesinlikle kalbin itikadında ikrah olmaz.

¹¹⁷ Mecmuatul fetava 14/470-471

¹¹⁸ Mecmuatul fetava 14/476

¹¹⁹ Difau an Ehli Sünneti vel İttibea s20

¹²⁰ Nisa 59

¹²¹ Nisa 65

¹²² Tahkimil Kavanin

İkincisi; ‘işte bu onların dünya hayatını ahrete tercih etmelerindendir’ Allah bu küfrün cehalet, itikad, dine bugz etmek ve küfre sevgi beslemekten sebep ile olmadığını açıklamıştır. Bilakis sebebi dünya hazlarından bir haz sebebi ile olmuştur. Bu dinine tesir etmiştir.”

“Âlimler ikrah hakkında başka meselelerde getirmediikleri çok ağır şartlar getirdiler ki ancak muteber olsun. Bu yüzden her ikrah iddiasında olanın ikrahi kabul edilmez.”¹²³

İyi bilinmesi gerekir ki; ibadet Allah’ın sevdiği ve razı olduğu zahir ve batın söz ve amellerin genel adıdır. Örneğin; sevmek, ummak, korkmak, tevekkül, yalvararak istemek, huşu duymak, kurban kesmek, ada adamak, dua, yardım dilemek, sığınmak, muhakeme olmak ve buna benzer diğer Allah’ın emrettiği ameller. Kim bunlardan herhangi birini Allah’tan başkasına sarf ederse başka bir (sahte) ilahı Allah’a ortak koşturmuştur. Oruç tutsa, namaz kılsa ve kendini Müslüman zannetse bile böyledir.

Seleften hiç kimse bu sayılan ibadet çeşitlerinden hiçbirinin Allah’tan başkasına sarf edilmesine dair bir cevazdan bahsetmemiştir.

Burada muhaliflerimize şu soruyu yöneltebiliriz; zaruret anında Allah’tan başkasına sığınmak caiz midir? Tahminimizce bu sorunun cevabı hayır olacaktır. Öyleyse zaruret halinde de mahkeme neden caiz olsun ki oda bir ibadettir. İkisi arasında hiçbir fark yoktur. Fark vardır diyenlerden delil talep ederiz. Bu ayrımı hangi naстан yola çıkarak yapabilirler.

Ortaya atılan bir şüphe de İmam Serahsi’nin vermiş olduğu fetvadır. İmam Serahsi darul harp’te tartışan iki kişinin malı gasp edilenin sultanın yanında malını almak için hüccet getirdiğini ve malını alabildiğinden bahsetmiştir. İşte bu fetvayı kendilerine delil kabul edenler bazılarının aşırılıklarına başka bir aşırılık ile cevap vermişlerdir ve demişlerdir ki; Tağuta muhakeme olmak caizdir.

Birincisi; bu bir âlim sözüdür ve hüccet değildir. Ve âlimlerde hüccet makamı değildir. Her âlim hata yapar. Âlimlerin zelle denen hataları vardır. Bunun ile alakalı İbn Abdilber şu nakli yapmıştır; “İbrahim Süleyman Etteymi ne güzel söylemiştir; ‘Her âlimin ruhsatını toplarsan, şerrin tamamını kendinde toplarsın’”¹²⁴ devamında da şöyle demiştir: “Bu bir icmadır hilafını bilmiyorum.”

Şevkani bu konuda çok güzel bir ifade de bulunmuştur;

“ İlim ehlinin ihtilafa düştükleri bir meselede ihtilafın döndürüleceği kitap ve sünnettir. Tek kişi de olsa her kimin yanında kitap ve sünnete uyan bir delil var ise o doğrudur. Hakka isabet etmeyerek kuran ve sünnetten delil olmadan görüş bildiren hata etmiştir. Bunların sayısı çok olsa da böyledir. Hiçbir âlim, öğretici ve anlayış sahibi hata yaparak şöyle diyemez; şüphesiz hak âlimlerden kendisine uyulanın elindedir. Kitap ve sünnetten delil başkasının elinde ise. Bu büyük bir cehalet ve şiddetli bir taassub olur. Kişinin insaf dairesinden çıkmasıdır. Çünkü hak insanlarla bilinmez, insanlar hak ile bilinirler. Muhakkik müctehid âlimlerden hiçbiri masum değildir. Masum olmayanın ise yanlış yapması isabet etmesi gibi mümkündür. Bazen isabet eder bazen de hata eder. Onun hatasının da doğruluğu ancak kitap ve sünnete döndürmek ile olur. Eğer bu ikisine (kuran ve sünnet) isabet ederse doğrudur. Eğer onlara muhalefet ederse hatalıdır. Bütün Müslümanlar arasında bu meselede hiçbir ihtilaf yoktur. İlklerinden sonlarına, en küçüklerinden en büyüklerine ve öne geçenleri ve sonradan gelenleri arasında ihtilaf yoktur. İlimden en az payı olanlar dahi bunu bilirler. İrfandan en az nasibi olanlar ve bunu bilmeyenler bunu itiraf etsin ve nefsinin cinlilik ile itham etsin olmayan bir şeye dalmasından ve kudretinin yetmediği şeye ulaşmasında ona uymasından dolayı böyle yapsın. Bununla da anlayışa ulaşamaz.”¹²⁵

¹²³ Fethul Bari detaylı bilgi için ‘Kitabul ikrah’ bölümüne bakabilirsiniz.

¹²⁴ Camiul Beyanul İlm Fadluhu 2/91-92

¹²⁵ Şerhus Sudur 2-3

Tağuta Muhakeme Olmanın İslam'daki Hükümü

Şeyh Abdurrahman ibn Hasan dedi ki;

“ Bunun üzerine şu denir ki; Âlimlerden birinin sözünden dolayı delili terk eden inkâr edilir. Her kim olursa olsun. İmamların sözleri bu yöndedir. Taklid ancak kuran’a ve sünnete döndürülemeyen ve hakkında nassın bulunmadığı meselelerde mümkün olabilir. Bazı âlimlerin ifadelendirdiği gibi, ictihadi meselelerde karşı taraf inkâr edilmez. Ancak kitap ve sünnete muhalefet eden inkâr edilir. Bize vacip olan onu red etmektir. İbn Abbas, imam Şafi, imam Malik ve İmam Ahmed’te böyle belirtmişlerdir.” Sözlerine devam ettikten sonra şöyle dedi;

“Her mükellefin üzerine vacip olan eğer Kuran ve sünnetten delil ulaştı ise önceki halini bırakarak delil ile amel etmesidir. Kendisine kim muhalefet ederse etsin böyle yapmalıdır. Allah’ın dediği gibi; “Rabbinizin size indirdiğine tabi olun. Ondan başka dostlara tabi olmayın. Ne kadarda az düşünüyorsunuz.” “ Benim onlara okumak üzere sana indirdiğim kitap onlara yetmiyor mu? Bunda inanan bir kavim için rahmet ve zikir vardır.” “ Daha sonra da Adiy ibn Hatem hadisini zikrederek sözlerine şöyle devam etti;

“ İşte bu insanlardan çoğunun taklitlerinde düştükleri durumdur. Mukallit delile itibar etmediğinden böyle olmuştur. İşte bu şirktir.”¹²⁶

İkincisi; ayrıca bu âlimin sözünde müteşabih kapalı bir durum vardır. Sebebi de şudur; İmam Serahsi Arapça orijinal lafızda “Fehtesama ila sultan fi tilkel bilad” ibaresini kullanmıştır. Yani bu iki husumet sahibi o beldenin sultanına giderler. En basit ilim talebeleri bile sultan ile kadının arasındaki farkı bilirler. Sultan bir beldenin yöneticisidir. Kadı ise mahkemedeki ihtilafları hükme bağlayandır ve ikisinin görevi bir değildir. İşte bu müteşabih söze, yani daha manasının ve yazarın kastının ne olduğunun dahi anlaşılmadığı bir söze yapışmak ve ayetin muhkem açık olan manasını terk etmek ne kadar selim bir kalp işidir bilinmez. Ancak bu fiilin Allah’ın kitabında şöyle ifadelendirildiğini gördük; “sana kitabı indiren odur. Onun bazı ayetleri muhkemdir. Bunlar Kitabın aslıdır. Diğerleri ise müteşabihtir. Kalplerinde hastalık olanlar fitne çıkarmak için ve kendilerine göre yorumlamak için müteşabihlere uyarlar. Oysa onların yorumunu Allah’tan başka kimse bilmez.”¹²⁷

Üçüncüsü; Serahsi sadece malını kurtarmak için gidenden bahsediyor. Oysa bugün onun sözünü delil edinen bazıları mahkemeye her türlü cevaz çıkararak hem şeyh’e yaptıkları iftiradan hem de kendilerini şirke bulaştırmalarından dolayı nefislerine zulmetmişlerdir.

Dördüncüsü; İmam serahsi’nin kitabından muhaliflerin delil olarak getirdikleri nakillerden 2. Nakilde İmam Serahsi iki müslümanın darul harpte aralarındaki anlaşmazlıkları sebebi ile oranın kâfir sultanına gittiklerini anlatıyor. Biliyoruz ki bu konuda tekfirde sakınanlar bile iki müslüman mahkemeye giderse ve ihtilafları orada çözerse onları hatta onları tekfir etmeyenleri bile tekfir ederler. Öyleyse eğer muhaliflerin anladığı gibi oradaki Sultan kelimesini mahkemedeki hakim manasında algılasak haşa İmam Serahsi iki müslümanın anlaşmazlığını dahi mahkeme de çözebileceklerinden bahsetmiştir. Tabii ki böyle demedi. Anlaşılan burada İmam Serahsinin zikrettiği sultan kelimesi Kadı manasında değil güç sahibi manasındadır ki kuran’da sultan kelimesi bu manada da kullanılmıştır.

Ortaya atılan şüphelerden bir tanesi de iki mahkeme şüphesidir. Yani nisa suresindeki ayetin nüzul olmasına sebep olan kıssadaki şahıslar şeriat mahkemesinin var olduğu bir ortamda tağutun mahkemesine gitmişlerdi. Bu yüzden bugün bizim önümüzde bu iki seçenek yok. Bugün birisi şeriat mahkemesinin olmadığı bugünlerde malını almak için tağutun mahkemesine giderse bu ayette bahsedilen küfrün kapsamına girmez dediler.

¹²⁶ Fethul Mecid 453-459

¹²⁷ Ali İmran 7

Öncelikle biz mahkeme meselesine dair fetvaları naklederken meselemize ışık tutacak bir dönemin âlimi olan İbn Kesir fetvalarını naklediyoruz. Bu iddiadakiler de bakın onun döneminde de iki mahkeme vardı. İsteyen şeriat mahkemesine isteyen de tağutun mahkemesine gidiyordu diyorlar. Hâlbuki mesele tam da dedikleri gibi değildir. Çünkü dedikleri gibi o dönemde iki mahkeme de mevcut imiş.

Buna cevaben şu soru ile karşılık veririz. İslam devleti varken puta secde etmek küfür iken, darul küfür de küfür olmaktan çıkarak iman olur mu? İslam devleti varken küfür ordusuna girmek küfürken, darul küfür de kâfir orduya girmekte mi caiz? Bunlara vereceğiniz cevabın hayır olduğunu çok iyi biliyorum. Öyleyse nasıl olur da böyle bir şüpheyi ortaya atarsınız. Hiç bu söz söyleyken düşünmediniz mi? Şeriat mahkemesi varken tağutun mahkemesine başvurmak apaçık küfürken sizin yanınızda dahi, nasıl olurda şeriat mahkemesi zamanında küfür olan bir şey darul küfürde insanı dinden çıkarmaz. Nasıl olurda o halde küfür olan diğer halde iman olur. Burada bir ölçsüzlük ve çelişki var. Allah c.c. her türlü noksanlıktan münezzehtir. Onun dininde tezatlık ve çelişki yoktur. Rabbimiz bir ayetin şöyle buyuruyor;

“ Eğer o Allah katında başkasının yanından olsaydı onda(Kuran) birçok ihtilaf bulurdunuz.”

Başka bir şüphe de eğer tağutun mahkemesinin vereceği karar şeriat mahkemesinden çıkacak olan kararın aynısı olursa bu noktada tağutun mahkemesinden hakkımızı alırız dediler. Onlara İbn Kesir’in sözleri ile cevap vermekle yetineceğiz.

İbn Kesir el bidaye Ven Nihaye adlı eserinde Alaeddin Cuveyni’nin Cengiz Han’ın hayatını yazdığı kitabından onun koymuş olduğu yesak kanunları hakkındaki kitabından alıntılar yaparak yasak’ın mahiyeti hakkında bazı bilgiler vermiştir. Mesela; evli zina yaparsa öldürülüyordu. Aynı şekilde livata yapan öldürülüyordu. Sihir yapan öldürülüyordu. Casusluk yapan öldürülüyordu. İşte buna benzer birçok şey. Bunlardan bazıları şeriatın hükümlerine muvafakat ediyor. Ancak İbn Kesir hiçbir ayırım yapmadan şu ifadelerle bütün şeriatın dışındaki muhakemeleri şöyle ifadelendiriyor;

“İşte bunların hepsi Allah’ın nebi kullarına verdiği şeraitler menzilesinde bu şeraitlere kılınmış muhalif şeriattır. Her kim Muhammed sav’e indirilmiş muhkem olan şeriata muhakemeyi terk ederse, ondan başka mensuh olan şeraitlere muhakeme olursa, küfre girmiştir. Eğer bunları öne geçirmenin hükmü bu ise yasak’ı bunların önüne geçirmenin hükmü nasıl olur? Her kim bunu yaparsa Müslümanların icması ile kâfir olmuştur.”¹²⁸

Başka bir şüphe de ayetteki ‘yuridune’ lafzıdır. Yani onlar tağuta muhakeme olmak istiyorlar. Oysaki bugün ki tağutların mahkemelerine gidenler şeriat mahkemesi olmadığı için zaruretten gidiyorlar. Aslında tağuta muhakeme olmak istemiyorlar.

Buna cevaben deriz ki; irade etmek kalbin amelidir. Oysaki hepimizin bildiği gibi şeriat insanların zahirene göre hükmetmektedir. İrade de kalbin amelî olduğu için bizim de kalpleri bilmemiz mümkün olmadığı için, bizler bu lafıza dayanarak mahkemeye gidenlerin niyetlerini araştırmak gibi bir amel de bulunmayız. Onun bu amelî zahiren mahkeme talep ettiğini göstermektedir. Allah’ın bu ayette bu lafız kullanmasında birçok hikmet vardır. Ancak bizim gördüğümüz ise şudur; Allah subhanehu ve Teâlâ bu küfrün önemi anlatmak için böyle bir vurguda bulunmuştur. Daha bu fiil amele dönüşmeden kalpte yer etmesi dahi küfrün katıllığını göstermektedir. Yani birisi tağuta muhakeme olmasa dahi bunu irade etmesi bile küfür olarak kişiye yeterde artar. Kısacası Allah bu amelî daha kalpte iken tekfir ederek bu amelden her türlü bizi sakındırmıştır.

¹²⁸ El Bidaye ve Nihaye 13/128

Tağuta Muhakeme Olmanın İslam'daki Hükümü

Eğer mesele iyice anlaşıldı ve meseleye dair şüphelerde aydınlığa kavuştu ise bu meseledeki bazılarının yaptıkları aşırılıkları zikretmenin vakti de gelmiştir. Her meselede olduğu gibi insanlar bu meselede de ifrat ve tefrite sapmışlardır. İbn Kayyum'un seleften yaptığı bu nakil meseleyi ne güzelde izah ediyor. "Allah insanoğluna neyi emretti ise şeytan onları ifrata ve tefrite sürüklemiştir."¹²⁹

Birinci grubun aşırılığı az öncede belirttiğimiz gibi Serahsi'nin sözünden delil alarak her türlü tağuta muhakemeyi caiz görmeleridir. Böyle bir görüşten Allah'a sığınırız. Çünkü bu söz sahibini dinden çıkartır. Bu insanlar her şeyden önce tağuta muhakeme olmanın küfür olmadığını düşünmek yerine Tevbe suresi 31. Ayetin tefsirine baksalar idi çok güzel olurdu. Allah'ın haramını helal helalini haram kılmada başkalarına itaat etmenin küfür olduğunu bu yüzden günümüz tağuti mahkemelerine evlilik, miras paylaşımı, suç ve ceza kanunları ve Allah'ın haram helal sınırı çizdiği şeylerin tam tersine konan kanunlarda onlara muhakeme olmanın küfür olduğunu göreceklerdi. İbn Kesir tefsirinde dedi ki;

" Bu mübarek ayetin tefsirinde İmam Ahmed, İbn Cerir ve Tirmizi Adiy'den farklı yollarla şu rivayeti yaptılar; ' Adiy boynunda bir gümüşten haç varken Nebi sav'ın yanına girdi ve bu ayeti okuyordu. Dedi ki; 'Onlar onlara ibadet etmiyorlardı ki...' Dedi ki Nebi sav; 'Onlar Allah'ın helalini haram, Haramını helal kıldıklarında onlar onlara itaat ediyorlardı. İşte bu onların onlara ibadeti idi.'"¹³⁰

İşte bu rivayette açıkça gösteriyor ki haramın helal helalin haram kılındığı teşrilere itaat başlı başına bir küfür çeşididir. Nasıl olurda tağuta haramı helal helali de haram kıldığı meselede muhakeme olmak küfür olmaz. Bu iddia da kim olursa olsun bu sözün sahibi kâfirdir.

İkinci grubun aşırılığı ise şudur; bahsettiğimiz muteber ihtilaftan dolayı ki o ihtilaf malın ikrah olup olmaması noktasıdır. Kendileri tağutun mahkemelerine gitmemelerine ve soranlara gitmemeleri gerektiğini anlatmalarına rağmen ancak bununla beraber malı için gidenlerin tekfirinde tevakkuf eden muvahhitleri tekfir etmeleridir. Hâlbuki biz risalenin başında da belirttik ortada muteber bir ihtilaf var ise tekfir söz konusu olmaz.

Bugün Müslümanların en büyük problemi ihtilaf fıkıhdır. Kendilerine her muhalefet edeni tekfir ederek büyük bir aşırılık içine düşmektedirler. Tarihte ortaya çıkan muhalif fırkaların hepsine tevhit ve hidayet önderi olan ehlişünnet âlimleri kâfirdir dememiştir. İhtilafların boyutuna göre isimlendirmiştir. Mesela iman meselesinde ehlişünnete muhalefet eden haricilerin tekfirinde ulema ihtilaf etmiştir. Bazıları kâfir derken bazıları bidatçı Müslümanlardır demiştir. Kaderiye yi kader meselesindeki ihtilaflarına bakarak bir kısmına kâfir derken bir kısmını sadece bidatçı olarak isimlendirmiş ve onları hatalı olduklarını zikretmelerine rağmen tekfir etmemişlerdir.

" Malik de sabit isnadı ile Aişe r.a.'dan şunu rivayet etmektedir; Aişe şöyle derdi, 'İnsanlar şu ayeti kerime gereğince amel etmeyi terk ettiler.' O bu sözleri ile yüce Allah'ın "Eğer müminlerden iki grup birbirleri ile çarpışırsa onların aralarını düzeltin"¹³¹ buyruğunu kast ediyordu. Müslümanlar birbirleri ile çarpıştıklarında farz olan, yüce Allah'ın emrettiği şekilde aralarını düzeltmek idi, ancak gereğince amel olunmayınca fitne ve bir çeşit cahiliye ortaya çıktı."¹³²

Yani delinin biri bir kuyuya taş atmış kırk akıllı çıkaramıyor. Oysaki cahillerin susup meselenin aslını öğrenene kadar ihtilafa düşülen meselenin ilmini her türlü kapsamaya çalışmaları

¹²⁹ İğasetul lehfan

¹³⁰ Tefsirul Kurani'l Azim Tevbe 31. ayetin tefsiri

¹³¹ Hucurat 9

¹³² Akidetut Tahaviye Şerhi s. 571

gerekmektedir. İşi de ilim ehline bırakmaları ve cahillik yaparak muhaliflere karşı haddi aşmaması gerekmektedir. Ancak yaşanan olaylardan gördüğümüz şudur ki; insanlar daha meseleleri anlamadan birbirlerine iftiralar atmalarından, hakaret etmelerinden ve parçalanmalarından dolayı yarın hakkı görüp birleşmeleri gerektiğini anlasalar dahi önceki pervasızlıklarından dolayı inatlaşmaya başlarlar. İnat ise sadece ve sadece şeytanın hapsine düşmüş, şeytanın fitletiği ve şeytanın kendi karakterini aşıladığı insanlarda olur. Allah'ım bizi onlardan kılma. Allahumme âmin...

Faziletli Şeyh Abdulhakem Eş Şami'nin fetvası;

“Elhamdülillah,

Birincisi; Allah'ı hükümde birlemek ibadettir. Şüphesiz Allah'ı tevhid ile birlemek Kuran nassı ile sabittir; “ Hüküm yalnızca Allah'ındır. Yalnız ona kulluk etmenizi emretti.” Allah'ı hakem edinmek tevhiddir. Ondan başkasını hakem edinmek Kuran nassı ile şirktir. Allah'tan başkasını ilah edinmek, ondan başkasını rab edinmek, hakem edinmek ve veli edinmektir.

“ Deki o her şeyin rabbi iken ben başka ilah mı edineyim...” Rububiyette birlemektir.

“ Deki yerleri ve gökleri yaratan Allah'tan başka veli mi edineyim...” Velayette Allah'ı birlemektir.

“ Allah'tan başka hakem mi edineyim...” Hâkimiyette Allah'ı birlemektir.

“ Allah'tan başka ilah mı istiyorsunuz...” Allah'ı ulûhiyetinde birlemektir.

İkincisi; Allah'ın şeriatından başka şeriata muhakeme olmak küfürdür; “Sana indirilene ve senden öncekilere indirilenlere iman ettiklerini iddia edenleri görmedin mi? Onlar tağuta muhakeme olmak istiyorlar. Hâlbuki onu inkâr etmekle emrolunmuşlardı. Şeytan ise onları apaçık bir sapıklığa sürüklemek istiyor.”¹³³

Üçüncüsü; tağuta muhakeme olmak hangi hal olursa olsun ikrah hali haricinde küfürdür; kuran'da belirtildiği gibi, “ Ancak kim zorlanırsa bundan müstesna” zaruret halinde cevaz verenler şu yönden hata etmişlerdir;

- 1- Çünkü Allah küfür işlemek noktasında sadece ikrah hali söz konusu olanları istisna yapmıştır.
- 2- Eğer Allah zaruret halini istisna yapsa idi şu ayette olduğu gibi buna delalet eden bir lafız olurdu. “ Ancak her kim de zorda kalırsa haddi aşmamak ve azmamak şartı ile (bu haramlardan) yiyebilir.” İkrah da malum olduğu gibi bir zaruret halidir. Allah sadece ikrahi zikretmiştir. Mutlak zarureti değil.¹³⁴ Öyleyse Kuran'ın lafzını genel manasından özel manasına çevirmek için delil gerekir.
- 3- Zaruret özel olarak Mekke döneminde söz konusu idi. Sahabe mustazaf konumundaydı. Buna rağmen Mekke'de onlara ruhsat verilmedi. Şu ayet mekki'dir ve kati bir ayettir;
{وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ ..}

“ Bir şey de ihtilaf ettiğiniz zaman hükmünü Allah'a döndürün.” Bu ayet çok kati olarak gösteriyor ki ihtilafta ve husumette hükmün döndürüleceği merci Allah subhanehu ve tealadır. Sizin de gördüğünüz gibi hüküm 'aam' yani geneldir. Ayetteki (شيء)

kelimesi nekiradır. Yani geneldir. Oradaki (من) kelimesinin varlığı da umumun katiliğine delalet eder. Usul ehlinden muhakkik olanlar böyle zikretmişlerdir.

- 4- Allah c.c. bütün tartışmalarımızı ona ve resulüne döndürmemizi emrediyor;

¹³³ Nisa 59

¹³⁴ Çünkü usul kaidesi şöyledir; “ HER İKRAH ZARURETTİR, AMA HER ZARURET İKRAH DEĞİLDİR.”

Tağuta Muhakeme Olmanın İslam'daki Hükümü

{..فإن تنازعتم في شيء فردوه إلى الله و الرسول ..}

“Bir şey de tartıştığınızda onu Allah’a ve Resulüne döndürün.”

Burada nekire olarak gelen şey kelimesi ayetin şartını umumileştirmiştir.”

İbn Kayyum dedi ki; “ ... Rab olarak Allah’tan razı olmak; Allah’tan başkra rab edinmeyerek onun tedbirinde kalmak ve ihtiyaçlarını ondan beklemektir. “ Deki; o her şeyin rabbi iken Allah’tan başkasını mı rab edineyim?”¹³⁵ İbn Abbas dedi ki; “ Yani Efendim, ilahım” O her şeyin rabbi iken nasıl olurda ben başka bir rab edinirim. Surenin başında da şöyle demişti; “ Yerleri ve gökleri yaratan Allah’tan başka veli mi edineyim?”¹³⁶ Yani ibadet edilen, yardım eden ve sevgiyi ve itaati kapsayan dostluğunu mu bırakayım. Surenin ortasında ise; “Size kitabı tafsilatlı bir şekilde indiren Allah’tan başka Hakem mi edineyim?”¹³⁷ **Yani benim ve sizin aranızda başka Hakem mi arıyayım? Ya da ihtilaf ettiğimizde aramızda hükmedici, işte bu onun hâkimlerin efendisi olan kitabı. Nasıl olurda ondan başkasının kitabına muhakeme olurum. O kitabı ki mufassal, yeterli, açık ve hastalıklara şifa olarak indirdi. Eğer sen bu ayeti hakkı ile iyice düşünürsen göreceksin ki; Allah’tan rab olarak razı olmak, İslam’dan din olarak razı olmak ve Muhammed’dan resul olarak razı olmak işte budur...**¹³⁸

“İhtilaf konuları Allah’a ve Rasulüne Havale edilmelidir

İşte bu şekilde ümmetin usul ve furu dair anlaşmazlığa düştüğü anlaşmazlık konuları şayet Allah’a ve Rasulüne havale edilmeyecek olursa o konularda hak apaçık ortaya çıkmaz. Aksine anlaşmazlık içerisinde olanlar işlerinde herhangi bir delil üzere hareket etme imkânını kaybederler. Eğer Allah onlara rahmet buyuracak olursa, biri diğerinin hakkını teslim eder ve biri diğerine haksızlık etmez. Nitekim Ömer ve Osman r.a. halifeliklerinde bir takım ictihadi meselelerde anlaşmazlığa düşenlerin biri diğerinin hakkını teslim eder ve ne kendisi haksızlık eder, ne de başkasına haksızlık ederdi.

Şayet onlara rahmet olunmayacak olursa, bu sefer aralarında hoş görülmeyen ihtilaf meydana gelir, biri diğerine haksızlık eder. Bu haksızlık ya mesela kâfir ve fasık olduğunu söylemek gibi sözle olurdu. Yâda o kimseyi hapsedmek, dövmek ve öldürmek sureti ilke fiil ile olur. Kuranın yaratılması meselesiyle insanları mihnete düşürenler işte bu kabilden idiler. Onlar bir bidat ortaya attılar ve bu bidatte kendilerine muhalif olanların kâfir olduklarını söylediler. Ona haklarının verilmesini ve onun cezalandırılmasını helal kabul ettiler.

İnsanlar şayet Yüce Allah’ın, Rasulü ile gönderdiklerinin bir kısmını fark edemeyecek olurlarsa, bu hallerinde ya adaletlidirler yahut zâlimlerdir. Aralarında adaletli olan kimseler kendisine ulaşan ve peygamberlerden gelen gereğince amel eder, başkasına zulm etmez. Zalim ise başkasına haksızlık eden kimsedir. Bunların çoğu zulmettiklerini bile bile zulm ederler. Nitekim yüce Allah şöyle buyurmaktadır; “Kendilerine kitap verilenler ancak kendilerine ilim geldikten sonra aralarındaki kıskançlıktan dolayı ayrılığa düştüler.”¹³⁹

Yoksa bildikleri kadarıyla adalet yolunu izleyecek olurlarsa, biri diğerinin hakkını teslim eder. Nitekim taklit edenler ilmin önderlerine karşı bu tavrı takınırlar. Mukallitler kendilerinin yüce Allah’ın ve Rasulünün taklit ettikleri meselelerde Allah’ın hükmünü bilmekten aciz olduklarını bilip kabul ederler. O bakımdan kendi taklit ettikleri imamlarını Allah resulünün vekili konumuna getirir ve şöyle derler; Bu bizim gücümüzün ulaşabildiği noktadır. Onlardan adaletli olan başkasına zulmetmez ve söz ya da fiili ile haksızlık etmez. Ortaya koyacağı bir delil

¹³⁵ Enam 164

¹³⁶ Enam 14

¹³⁷ Enam 114

¹³⁸ Medarucus Salikin 1/183

¹³⁹ Ali İmran 19

olmaksızın taklit ettiği zatın görüşünün sahih olduğunu iddia etmek ve -müçtehid mazur olmakla beraber-, taklit ettiği kişiye muhalefet edenleri yermek böyle bir haksızlıktır.”¹⁴⁰

Ey Müslümanlar adaletli olun. Muhalifleriniz adaletli olmasa dahi siz adaletli olun. Allah ilmi her asırda adalet sahibi olanlara verir diye boşuna dememiş ilim ehli. Her zaman ihtilaflarda azgın taraf haksız çıkmıştır. Her türlü azgınlığı yasaklayan rabbimiz ihtilaflarımızı çözüp tevhit safında birleşmemizi emretmektedir. Kastımız dinimizden taviz vererek birleşmek değildir. Tevhitten taviz vermeden ancak ihtilafın düşebileceği konularda da musamahalı olarak tek saf olmayı emretmiştir.

Ben bu iki aşırı gruptan da beri olduğumu Allah’ın huzurunda ilan ediyorum. Ancak birinci bahsettiğimiz aşırı gidenlerin durumu çok daha tehlikelidirler ve şeytan onların ayaklarını bu mesele de kaydırıştır. Allah’tan onlar için ve bizim için hidayet dilerim. Diğer grubun ise ihtilaf fıkhi ile Allah’ın onları ve bizi rızıklandırmasını dilerim.

Ey Müslümanlar ümmeti bölmeye çalışan münafık karakterli her insandan sakının. Hangi tarafta olursa olsun. İster sizin safınızda ister muhaliflerinizin safında olsun. Güzel ahlak sahipleri kurtuluşa erecektir. Ancak ahlak sahibi insanlar ve adalet sahibi insanlar ihtilaflarda karşı tarafa zülm etmeden olayları olduğu gibi naklederler. Yine aynı şekilde Allah bu fıkhi ve anlayışı adaletten ayrılmayarak Allah’ın sınırlarını ayakta tutmaya çalışan Salihlere nasip eder.

Nebi sav dedi ki; “ Ben güzel ahlakı tamamlamak için gönderildim.”¹⁴¹

¹⁴⁰ Akidetut Tahaviye Şerhi s.572

¹⁴¹ Buhari Edebul Mufred 1/271